

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

Nașterea Domnului Crăciunul politic

„Cu adevărat mare este taina creștinătății Dumnezeu S'a arătat în trup”. Așa scria odinioară Sft. apostol Pavel lui Timotei în epistola întâia.

Iar noi acum sărbătorim această arătare.

În trup ni s'a arătat Dumnezeu prin Fiul Său, astăzi; căci mai înainte în nemărate rânduri ni S'a arătat, în felurite chipuri. Dar n'a fost de ajuns, pentru că necredința și pătoșe omenească erau prea pronunțate pentru a-L putea cuprinde. Biserica creștină sărbătorește această arătare de 1929 ani, cu toate că Hristos din început a fost și era cunoscut mai înainte de întemeierea lumii.

Lumina era, dar oamenii nu o cunoșteau; mai înainte a strălucit lumina prin chipul, profetii și a prorociilor lor. Lumina, însă nu o înțelese, de aceea acum în trup S'a arătat, ca totii cei ce o vor primi să se mătușiască.

Și care era lumina lui Hristos? Adevărul! Acest adevăr, după are lumea a insetat și insetază și azi i-L vedem luminând în mod strălucitor în mod sta iesle a Vitelului. Această lumină a condus spre locul sfânt maghiilor din departările Orientului.

Această lumină a făcut să se sacrifice atâți mucenici pentru ea și a născut atâția luptători. Dar lumea, în lupta după lumină, folosia armele întunere-

cului, cari în loc să o atingă, tot mai tare se depărta de dânsa: Orgoliul și egoizmul, erau scopul, dea era steaua care arăta peștera în care era sălășluită Lumina, tot mai tare se depărta. Lupta nu era după lege, de aceea nici nu era încununată de succes, după cum ne spune apostolul Pavel în epistola către Timotei c. 2. v. 5.

Și atunci care este lumina cea adevărată? A spune aceasta, limba mea nu se pricepe. Ni-o spune însă, Acela ce astăzi cu atâta iubire ne zimbește din staulul din Vittelem, la picioarele căruia se închină păstorii și maghiilor. Căci ia ingerii se prosternază cu cântarea dumnezeiască: „Mărire intru cei de sus, lui Dumnezeu, și pre pământ pare între oameni bunăvoie”.

Ni-o spune orbii cărora le-a dat vedere, mușii, cărora le-a dat gâd, samarinenii cărora le-a fost milostiv. Ni-o spune apostolul Petru care ne arată cum să ne iubim viața noastră prin cuvintele sale dela întâia epistolă c. 3 v. 10: „Cela-ce voește să iubească viața și să vadă zile bune, să-și oprească limba sa dela rău și buzele sale ca să nu grăiască vicleșug.”

Această vorbire de rău imprevăzută cu vicleșug, aduce desbinare între popoare și națiuni și ce bine ar fi dacă n'am fi noi Români între cei dintâi.

Preot J. Marșieu

Este al doilea Crăciun pe care sărbătorim dela venirea la guvern a partidului național-țărănesc. Zilele ce au să preamărească nașterea Fiului lui Dumnezeu ne aduc aminte de dreapta ce a răspândit o Isus Hristos pe pământ trăind atâtea clipe de sbucium și de suferințe pe urma fărădelegilor omenești. Umanitatea cu greu a înțeles învățămintele Lui, pentru că i-a fost mai de preferință să accepte bunuri materiale, aurul sculptor și puterile lumesti decât învățăminte cari doar, nu învățau decât a face bine, a ajuta pe aproapele, a nu râvni după bogății și a te lepăda de tot ce ți este scump pentru salvarea sufletului și iertarea păcatelor. Învățăturile frumoase se menite a înălța ființa omenească prin preamărirea simțămintelor dreptății și ale adevărului au prins rădăcini numai după multe sacrificii, căci oamenii, de fire materialisti, nu că nu înțelegeau, dar nu vroiau să priceapă o stare sufletească, care să dea mai multă fericire ca orice altă situație — materială — brodată cu catifea, dantele scumpe și taleri. Apostolii erau primii cari nu se temeau de moartea cu care erau amenințați pentru că aveau curajul să destăinuie lumii, că numai abnegația, cinstea, credința pot aduce fericire și nu acelea, cari d'atâtea ori au rămas numai bunuri deșarte, izvorând din păcatele și dorințele fără margini ale omenirii dornice după bunuri pământești. Noțiunea dreptății, incolțită în sufletul acestor apostoli era batjocorită și cei cari păcătuiau batjocorind au trebuit să vadă mai târziu, că adevărul este totuși hrana adevărată și iubirea este cea ce înalță pe om la o disciplină a vieții.

De asta, trebuie ca toate învățătu-

rile ce răsăriră pe drumul Celui care suferise Calvarul să predomineze întreaga noastră ființă — fie când e vorba de noi înșine fie când suntem chemați să dăm unei vieți obștești caracterul disciplinei și o superioară orânduire socială.

Statul, la temelia căruia trebuie să zacă o viață disciplinată, va apuca calea unei fericite dezvoltări numai dacă toți cari au chemarea să-l conducă sun pătrunși de învățămintele lui Hristos — de dreptate, credință și iubire frățască.

Dar nu e suficient numai atât, ci e necesar că și invidul supus disciplinei de stat să înțeleagă că traiul unei vieți nu înseamnă a avea numai bogății și a te desfăta în bunuri lumesti, ci și a te desbrăca de toate bunurile tale când binele obșteșc — al umanității întregi le cere. În aceasta zace spiritul unei superioare rațiuni și aceasta este chezeșia unei sigure bunăstări sociale.

Pe această cale a pornit guvernul partidului național țărănesc și prin aceasta va învinge căci are la bază spiritul dreptății și concepția disciplinei. Și fiind prilejul sărbătorii Nașterii Domnului le spunem de luare aminte, pentru cei cari se desfătau în cugetul că guvernarea național țărănistă îi va lăsa să acapareze izvoarele bogățiilor și le va îngădui călcarea dreptății și a disciplinei în butul legilor și al celor mulți cari se sacrifică pentru binele țării.

Petronius

o—o

Achitați abonamentul la „ROMÂNUL”

Gânduri de Crăciun

Paștile, deși sunt sărbătorile cele mai mari ale creștinismului, „căci de n'a înviat Cristos zădarnică e propovăduirea ei”, cu toate acestea Sărbătorile Crăciunului sunt mai așteptate de creștinul bogat sau sărac deopotrivă. Poate pentru că Sărbătorile Crăciunului sunt iarna când natura amorțită nu-i prilejuește alte bucurii, cu cred însă că pentru obiceiurile creștinești ce sunt împreunate cu aceste sărbătorii; Colindele, cântecele de stea, urările prin cari poporul însuși a eternizat acest mare eveniment al Nașterii Lui Cristos. După Crăciun vin apoi Sân Văsăiul cu Bob traza lui Ioan Botezătorul Atâtea sărbători de ziua numelui la atâția Vasile și Ioan ce avem în familie și printre cunoscuți. De aceste sunt legate atâtea urări de bine, atâtea cântări și veselie că-ți luminează sufletul, oricât de întristat ai fi.

Atâtea credințe și superstiții sunt legate de aceste evenimente, cum sunt vrăjitul cu păr de porc, cetitul viitorului din cărbunii aprinși ce dau atâtea

gânduri fetelor de măritat.

În Betleemul Judeei era altă climă, alt mod de viață, alte obiceiuri. La noi evenimentul acesta al Nașterii Lui Cristos I am acomodat vieții dela noi, cu pomul de Crăciun, colacii copti rumeni, porcul tăiat proaspăt și atâtea bunătăți cu cari se îndoaie omul din acest prilej, ce te face să ai impresia că această sărbătoare și-a pierdut mult din rostul său simbolic. Prea mulți trăiesc aceste zile ca un simplu repaos dominical, când incetează pe câteva zile lucrul și prea puțini sunt aceia cari trăiesc și sufletește această sărbătoare de începutul creștinismului.

Crăciunul să nu fie un simplu prilej, de a oferi și primi haine nouă și cadouri și daruri ci o meditare mai adâncă a rostului sufletesc ce-l are.

Steaua misterioasă ce a condus pe cei „Trei Crai dela Răsărit” în fața lui Cristos, să conducă din acest prilej și sufletele noastre la preocupări mai înalte.

L.

Monumentele istorice ale Aradului in discuția Camerei.

Interpelarea pâr M. Cosma deputat de Arad

În ședința din 11 Dec. a Camerei deputaților părintele Mihai Cosma, deputat de Arad, a adresat dlui Ministru al instrucțiunii și Cultelor N. Costăchescu, următoare întrebare referitoare la moscheea din Ineu, un admirabil monument istoric care s'a ridicat de turci încă în sacolul al XVI-lea.

Iată textul autentic al cuvântării deputatului nostru:

„Are dl. Ministru cunoștință că în comuna Ineu din județul Arad există o moschee turcească din sec. al XVI-lea care în tot momentul e pe cale să se surpe și periclitează viața trecătorilor, fiind așezată pe marginea șoselei județene la capătul unui pod de peste Crișul alb. Acoperișul de lemn e putred și deja s'a și surpat. Păreții sunt crepați din temelie și minaretul are spărături mari chiar la bază. D. prof. Iorga a spus că această moschee ar trebui

păstrată cu ori ce preț deoarece e unul din puținele monumente istorice de acest fel. Dreptul de proprietate al moscheii îl discută proprietarul Soly-mossi, biserica rom. cat. biserica reformată și comuna politică din Ineu. Dar, când e vorba să se facă ceva nimeni nu face nimic. În urmare îl rog pe d. Ministru al instrucțiunii și Cultelor să binevoiască a lua măsurile de trebuință cât de urgent, ca acest monument istoric trecând în proprietatea Statului Român, fără întârziere să fie reconstruit”.

Felicităm pe pâr. Cosma de interesul ce-l arată față de monumentele istorice ale județului nostru pe cari, în adevăr, trebuie să le păstrăm în cele mai bune condițiuni ele formând admirabile documente pentru clădirea istorică a ținuturilor noastre.

Tineri Români, înscrieți-vă în roata volnicilor!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Citiți și răspândiți „Românul”

„Românul” urează sărbătorii vesele și fericite abonaților, clienților tuturor susținătorilor și colaboratorilor săi.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . . .	Lei 510.—	per 100 kgr.
Orz . . .	„ 310.—	„ „ „
Ovăș . . .	„ 310.—	„ „ „
Porumb . . .	„ 300.—	„ „ „

Aviz.

Se aduce la cunoștința celor intereseși (viticultori) că Ministerul de Agricultură și Domenii Direcțiunea Generală a Viticulturii cu No. 52179. din 30 Noembrie 1929 ne comunică că a dispus să se rezerve pentru Camera de la Pepinaria Arad-Ciala două milioane viță port altoi ca să le distribuie între amatorii viticulturii din județ cu prețul de Lei 440.— per unamie bucăți. Prenota se poate la biroul nostru camera No. 28. între orele oficiale 8—1. fiecare zi.

Aviz.

Toate primăriile comunale și composesoratele urbariale sunt rugate ca până la 15 Februarie 1930 să și înainteze cererea către Camera de Agricultură relativ la cumpărările de animale de reproducție ce intenționează a procura cu primăvara anului 1930.

Aviz

Toți agriculturii crescători de vite sunt rugați a înainta cât din grabă pe adresa Camerei de Agricultură Arad, Str. Gh. Popa No. 4 ofertă asupra animalelor de reproducție intrucât au de vânzare din exemplarele admise de Comisia de expertiză.

Importanța plugului în agricultură.

Arătura este primul și cel mai important lucru dela a cărui bună și chibzuită executare depinde calitatea tuturor lucrărilor ce-i urmează.

În zadar vom folosi noi gunoiul natural, îngrășăminte chimice și semânță selecționată pentru majorarea rodului dacă nu dăm pământului arătura cores-punzătoare scopului și făcută la timpul său.

Prin arătură rărim, acrisăm și amestecăm pământul, acoperim gunoiul și

rămășițele miștii, nimicim buruienile provenite din semințe dar mai ales cele ce se înmulțesc prin rădăcinii. Dăm posibilitatea ca aerul, căldura soarelui, înghețul iernei și ploaia să intre cât mai bine în pământ transformând prin aceasta cât mai intensiv materiile nutritive a-le pământului de care au plantele lipsă pentru dezvoltarea lor într-o formă care dă posibilitate rădăcinilor plantelor de a se nutri cât mai ușor din pământ.

Este deci firesc că trebuie să dăm plugului cu care se execută aceasta importantă lucrare o deosebită atențiune.

Încă înainte de război urmând pilda moșilor bine înzestrate s'a lăsat și la noi în județ incetul cu incetul folosința plugului de fier. Fiecare agricultor lu minat — mai ales în părțile de șes — a dat la o parte plugul de lemn a cărui coarne în decursul muncii nu le puteai lăpăda nici un moment și a introdus în gospodăria lui plugul de fier mai rezistent, mai bun la muncă și care îi dă posibilitatea ca să execute și el un lucru în meseria lui, la care nu i curg sudorile de pe obraz.

A venit războiul mondial și mulți buni agricultori îmbunătățesc cu osă-mintele lor pământurile țărilor străine, iar cei reintorsi au găsit gospodăriile lor neingrijite, părăsire. S'a făcut — sau mai bine zis tot se face încă — reforma agrară, prin care au primit pământ o sumedenie de agricultori, fie în comuna natală, fie colonizați pe moșiile protejților a vremurilor trecute. Tot aceștia au pământ, dar în cea mai mare parte le lipsește încă și plugul bun.

Despre necesitatea și importanța unui plug bun în gospodărie este fiecare agricultor convins. Dar în criza agricolă mondială de azi agricultorul descu-rat amână de pe o zi pe alta cumpăra-re-a plugului cât și celorlalte unelte a căror preț nu stă în proporție cu prețul produselor gospodăriei lui.

Cine este chemat de a sta agricultorilor și în aceasta chestiune în ajutor? Tot aceea instituțiune — care se nu-

mește Camera de Agricultură și care a dat ajutor agricultorilor la introducerea de mașini de semănat, triere de curățit, de semănță selecționată, pomi fructiferi nobili, ajutoare și bani fără dobândă la cumpărarea animalelor de reproducție susținând cu animalele cumpărate de ea în părțile mai sărace a județului stațiuni de taur și armăsari, suportând cheltuielile de vaccinare, dând ajutoare la combaterea galbezei. Care a înființat pepinieria de puști pentru plantarea ter nurilor sterpe și fugitive, care din pepinieria ei va pune pomicultorilor anual 4.000 buc. pomi fructiferi la dispozițiune, care distribuie gratuit pentru încercare și cu preț redus în răsăminte chimice, înființează câmpuri de încercare cu semănță selecționată și ierburi, se îngrijește pentru înnoirea școalelor de pomi comunale, pune gratuit uneltele necesare pentru îmbunătățirea pășunelor la dispozițiunea primăriilor sau composesoratorilor, care a ținut cursuri și conferințe, e redactat publicațiuni pentru luminarea agricultorilor și a intervenit la conducerea Statului pentru ajutorul și apărarea intereselor agricultorilor,

Camera de Agricultură a intrat în legătură cu diferite firme din țară și străinătate pentru cumpărarea directă a plugurilor mai bune și mai potrivite. Contribuind Camera din fondurile ei — ca la alte acțiuni — și la prețul de cumpărare a plugurilor, le vinde agricultorilor cu mult mai puțin decât cum aceștia sunt constrânși a le plăti din a doua sau a treia mână în prăvăliile din județ.

În curând va apare publicațiunea Camerei în fiecare comună, care va comunica prețurile și condițiunile de pre-dare. Se vor face în decursul anului 1930 arături demonstrative pentru a da ocaziune celor interesați de a vedea plugul recomandat nu numai în ceea ce privește materialul din care este făcut dar și valoarea lucrului ce este în stare de a produce. N. P.

Citiți și răspândiți „Românul”

Fleștecare tinar Român cu credință către Patrie, Tron și Partidul N.-Țărănesc intră în roata volnicilor.

Actul generos al Dlui Prefect dr. I. Marșieu.

D Prefect al Județului dr. Iustin Marșieu a binevoit a acorda un ajutor de câte 3.000 lei elevilor Hurgoi Grigorie din cl. III. și Hanț Pavel din cl. II. a Școlii Superioare Comerciale din Arad.

Deasemenea, dl. Prefect a mai acordat un ajutor de 12.000.— lei Școlii de ucenici comerciali, de pe lângă Școala Superioară de Comerț. Din acest fond s'au procurat pentru elevii acestei școli 20 sweatere, 9 perechi ghete, caiete, creioane și alte rechizite școlare cari s'au împărțit elevilor în ziua de 19 crt. în fața delegatului prefecturii, dl. dr. G. Moisă.

Am aflat că dl. Prefect a mai acordat Școlii de ucenici industrialii un ajutor de Lei 76.000.—, precum și Școlii de ucenice suma de Lei 12.000.—

În atențiunea producătorilor de vin și țuică.

Ing. Ștefan David și prof. I. Ardelean au reușit să descopere un preparat care înlesnește foarte mult și grăbește fermentarea vinurilor și țuicei, indiferent de temperatură. Atât la cald cât și la rece fermentarea (Ferberea) mustului se face în timp foarte scurt și cantitatea de alcool este simțitor mărită.

Avantagiile acestui preparat care se vinde sub numirea de „BACTERIN” sunt următoarele: 1. Mustul (de vin sau orice fructe) fierbe în mai scurt timp decât jumătate din ordinar. 2. Transformă tot zahărul pe care îl conține mustul în alcool ceea ce mărește cantitatea de alcool a vinului sau rachiiului. 3. BACTERIN-ul este foarte eficient, deoarece pentru fermentarea unui litru de must ajunge o cantitate ce costă abia 10—15 cani.

BACTERIN ul se pune în vânzare în Laboratorul Școlii Comerciale Superioare din Arad, Piața Xenopol No. 1. Tot acolo și îndrumări pentru întrebuințare.

Tineretul Chemarist din Arad, a hotărât ca chemariștii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în ziua de Marți, în localurile clubului Naț.-Țărănesc, la orele 20.

Pastorala de Crăciun

a P. S. S. Episcop Grigore al Aradului.

Iubiții mei fii sufletești, *)

Precum roua răcorește florile grădinilor și iarba livezilor în straja dimineții, — așa mângăie și răcorește sufletele noastre venirea pe pământ a Mântuitorului. Mulți oameni de astăzi nu cunosc în ce chip ar mângăia Nașterea domnului sufletele noastre și astfel cu prilejul acesta Vă voui arăta, iubiții mei fii sufletești, — că Mântuitorul a venit ca să aducă pace și liniște în sufletele oamenilor.

Pacea pământului o cântau cetele îngerești la Nașterea Domnului, pacea

a căutat-o omul atât înainte cât și după Nașterea Domnului până în zilele noastre. Pacea o căutam noi cei de astăzi cari vedem în toate țările lumii puternice mișcări sociale și politice. Pacea o dorim față de curentele socialiste și comuniste; pacea o căutam văzând în multe țări atâtea nemulțumiri între muncitori, cari produc încăerări și turburări. Insetăm după pace și liniște față cu cei cari spun că orice credință ar fi bună și sapă la temelile statelor naționale. Cerem pace și liniște față de cei cari de peste granițe se uită spre noi cu ură și înverșunare, cerem pace față de desbinările și unelțirile sectarilor conduși de mâni streine; cerem pace față de sfâșierile lăuntrice dintre frați și dorim din inimă curată frăție între națiuni și popoare precum și între toți fiii neamului nostru românesc și minoritarii din România Mare! Dar această pace mult dorită numai atunci o vom avea asi-

gurată când sufletele noastre ale tuturor vor fi lipsite de viforul patimilor și gândurilor rele, precum și apa mărilor întinse numai atunci este liniștită când nu este turburată nici de cea mai mică adiere a vântului.

Acți este omul la răspântie că nu-și poate da seama cum să scape de patimi și gânduri rele. Dar Mântuitorul înlătură neștiința omului. Mântuitorul pune pacea în locul fricei și neliniștei care este în sufletul omului. Această neliniște o vedem și azi la popoarele sălbatice. Indienii simțesc în sufletul lor o mare povară și astfel strigă dimineața către soare iar seara către lună: „Soare, scapă-mă de povara vieții, lună, ușurează-mi sarcina vieții”. Sălbaticii, cari se închină focului, bicuiesc trupul până la sânge, chinezii aduc jertfe peste jertfe ca să îmblânzească duhurile rele, — dar liniștea și pacea nu se coboară în sufletul lor.

Nu prin Hristos se poate sălășlui pacea în inimile oamenilor. Poate să fie cinvea chiar împărat și totuși nu va avea pace fără Hristos. Avem pildă chiar pe marele împărat Octavian August, care de frica duhurilor necunoscute purta la sine o piatră de noroc. Și el, marele împărat, a trebuit să fie urmat de alți împărați, cari și-au dat seama că viața nu este călăuzită de roata norocului, ci de mâna puternică alui Dumnezeu. Căci ce s'a întâmplat? Precum ne spune sfântul Evanghelist Luca, mama lui Iisus Fecioara Maria la porunca lui Octavian August merge împreună cu logodnicul ei din Nazaret în Vitleem ca să se scrie ca și ceilalți cetățeni. (Luca 2 v. 4—5). Cum vedem, puterea împărătească era mare, reglementând raporturile dintre oameni pe vremea stăpânirii romane. Multe neamuri erau supuse stăpânirii romane, dar tocmai această stăpânire împărătească a făcut cu puțință să se ridice

*) P. C. Preștii vor citi această Pastorala în biserici în ziua 1. a Nașterii Domnului.

Pentru Corpul de Pădurari

Pădurarii se plâng că sunt plătiți prea puțin. Ei se plâng că în cei zece ani, de guvernare liberală, nimenea nu s'a interesat de soarta lor.

Li s'au pretins să aibă cursuri, cunoștințe silvice și generale, însă li s'a dat un salariu de nimic. Au șase sute de Lei pe lună, din care trebuie să trăiască el, pădurarul adecă, cu familia sa. În schimb li s'a dat paza pădurii. O păzesc? Dar trebuie să trăiască. Sunt și ei oameni. Legați toată ziua de slujbă, nu pot avea ocupație auxiliară. Atunci dar cum să trăiască? Conștiincios și fidel?! Fomează. Și „omului flămând, i e pâinea în gând.“ Deci e natural. Caută mijloc de câștig. Și îl găsește, fără să fie mare șmecher. Unde? Nu-i greu de ghicit. Iși neglijează slujba, și o pune în continuă amenințare de a o pierde, ca să trăiască.

Dar e nelegiuit sluga cinstită, care trăiește de unde lucră? Dacă ar trăi numai!? Se face însă pradă, cari întrec economia la salariu.

Șasesute de Lei. Nu crede nimenea. Un slujbaș incredințat cu paza unei bogății așa de imense, un factor de veghe și producție important, căruia trebuie să i se asigure independență, este retribuit cu șase sute Lei lunar. E ceva, rușinos, ci un păcat mare, care apasă greu sufletele aceluia, cari au neglijat un corp de slujbași prin nepăsarea lor față de cei obștești și să acireze țării în favorul lor, timp de zece ani.

Remediare așa ne place să credem, nu va întârzia. Și până atunci însă, acum, când Casa Pădurilor se organizează în Casă autonomă, credem potrivit momentul, să incredințăm în atențiunea binevoitoare a Dlui I. Mihalache, Ministrul Domeniilor, rezolvarea acestei chestiuni.

M.C.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mulțumită publică.

Direcțiunea Școlii Comerciale Superioare aduce vii mulțumiri dlui Prefect al Județului dr. I. Marșieu pentru ajutorul dat celor doi elevi ai acestei școli, Hurgoi Grigorie din cl. III. și Hanț Pavel din cl. II. în suma de câte 3.000.— Lei.

Odată cu aceasta Direcțiunea Școlii de Ucenici Comerciali mulțumește pentru ajutorul de Lei 12.000.— ce s'a acordat din partea dlui Prefect acestei școli. Sumă cu care s'au procurat 20 swettere, 9, perechi ghete etc. cari s'au distribuit elevilor lipsiți în prezența dr. G. Moisă delegatul d. Prefect

„Economii până la extremitate”

Ce ne spune d. Dr. Iustin Marșieu, prefectul Județului, referitor la bugetul anului 1930? — Opera de refacere a șoselelor județene, Construcții școlare. Alegerile comunale și județene. Înțelegerea cu minoritarii și celelalte partide politice.

Arad, 20 Dec. D. Prefect al Județului dr. Iustin Marșieu, întrebând fiind asupra planurilor de realizat în anul 1930 și asupra principalelor opere ce sprijinește, în deosebi, bugetul anului 1930, a binevoit să ne împărtășească următoarele:

„Statul ne-a impus noui îndatoriri, iar, noi a trebuit să ne îngrijim de noi venituri. Suma bugetului anului ce vine trece peste 70 milioane. Este prin urmare mai mare decât cel în curs. Cheltuielile

D. Dr. IUSTIN MARȘIEU

stare aproape normală. Și, pentru ca să numai fie expuse deteriorării ca întrecut în bugetul anului 1930 figurează o sumă pentru cumpărarea și întreținerea a 2 cilindre (Tăvăluguri) de 10—12 tone, cari vor fi provăzute cu două concasoare (spărgătoare de piatră) Ele vor pleca la 1. Ianuarie pe drumul Arad-Hălmașiu, unul, iar celalalt pe drumul de sub Podgorii. apoi spre Chișineu, Vânători, Apateu, Cermei, Ineu, și alte drumuri județene. Se vor reintoarce la an, deci vor fi în permanentă în județ.”

„Avantagiile acestor tăvăluguri rezidă în faptul că ele singure zdrobesc piatra, o aruncă pe drum și o calcă.”

„În modul aceasta nădăjdesc ca în anul 1931 să avem drumuri județene puse într-o stare practicabilă și bună.”

Opera școlară

„În ceea ce privește opera școlară, de pe urma căreia am avut de înfruntat foarte multe critici, neintemeiate, din partea contrarilor noștri politici, am de spus atât că am terminat în cursul anului acestuia așa zisele „școli palate” începute sub regimurile trecute, cari aveau de scop doar spesarea sumelor enorme, fără nici un rost, căci, în adevăr, sunt numeroase „școli palate”, cari au mai multe săli decât

lile noi ni le aduce fostul spital județean devenit din nou județean. În afară de aceasta guvernul pune pond pe construirea, repararea și întreținerea drumurilor județene.”

„În noul buget am luat pentru drumurile județene, vicinale și comunale suma mare de 31 milioane lei, astfel că împreună cu suma de 15 milioane din bugetul anului crt. și 31 milioane ce se vor investi anul viitor să sperăm că drumurile vor fi puse într-o

stare necesită, cu o mică exagerare s'ar putea zice, mai multe săli decât elevi, și cari au costat câte 2—3 milioane de clădire. Anul viitor vom trece la edificarea — acolo unde trebuie — a edificiilor modeste corespunzătoare situației materiale a comunelor respective și a stării economice a acestei țări. Eu sunt convins că vom putea edifica școală corespunzătoare cu suma de 3—5 și 700 mii Lei conform împrejurărilor de 1—2 sau 3 sale de învățământ și locuința necesară învățătorului și familiei sale. Astfel vom putea ridica cu aceeași sumă de trei ori atâtea școli ca până acuma, cari, de fapt, nu vor fi așa de pompoase dar cari vor putea satisface trebuințele, fără ca pe lângă ridicarea lor să mai câștige orice nechemată.”

Aplicarea reformei administrative.

„După câte se știe deja, consiliile comunale s'au dizolvat iar la 1. Ian. vor intra în funcțiune noile comisii interimare, cari vor rămâne până în prima jumătate a lunii Februarie când se vor efectua noile alegeri prevăzute de noua lege.”

„Cât privește noua întocmire a județului nostru, împărțit pe 7 plase, ea

urmărește reducerea cheltuielilor, până la extremitate. De altfel deviza mea este: „Economii până la extremitate” pe de o parte, iar de altă parte cheltuirea venitelor în scopul pentru care ele s'au prevăzut.”

Înțelegerile cu partidele de opoziție.

La întrebarea noastră, dacă partidul național-țărănesc înțelege să colaboreze cu celelalte partide în administrarea județului și comunelor, d. Prefect ne-a vorbit astfel:

„Conducerea centrală ar fi încheiat un acord cu partidul maghiar pentru alegerile județene și comunale. Incunoștințare oficială încă nu am; O spun aceasta cu rezerve. Cât mă privește pe mine eu am vrut și vreau colaborare cu toate partidele fără să excepționez pe vre unul. Vreau să fac administrație și anume administrație bună, spre mulțumirea tuturor.”

Se desprinde, din cele spuse de d. Prefect Dr. I. Marșieu, interesul ce poartă dsa județului, bunăintențiune ce o are față de toate chestiunile cari ating bunul mers al lucrurilor și dezvoltarea economică, prin refacerea căilor de comunicație, precum și progresul cultural al județului ce conduce. Programul, schițat mai sus, este primul pas spre realizările ce și impune pentru anul viitor, iar puterea de muncă, voința și bogata activitate a dsale din anul în curs, este cea mai bună cheazășie că anul ce vine va fi un an de rodnică muncă. Aceasta o dorim dlui Prefect și aceasta suntem în drept să o așteptăm dela Dsa.

I. Aran,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Convocător

Membrii Comitetului Partidului Național-țărănesc și toți președinții organizațiilor locale împreună cu frunțașii intelectuali și țărani din partidul nostru din jud. Arad. sunt rugați de dl. Președinte dr. Ștefan Cicio Pop să binevoiască a veni la Arad, în ziua de 28 Decembrie a. c. pentru a lua parte la ședința ce va avea loc la orele 10 a. m. în localul Clubului Național-țărănesc. Cu această ocaziune dl. Președinte va face o dare de seamă asupra stării politice și totatunci, în vederea alegerii noului consiliu județean după noua lege administrativă, se va compune lista membrilor candidați în acest consiliu.

stăpânirea divină a Mântuitorului Paza soldaților romani a ajutorului Pavel și ceilalți divini misionari să lățească în lume pe Iisus Mântuitorul Împăratul August se coboară de pe scena lumii ca urmașii săi de mai târziu să se plece pruncului din iesle, care a luat conducerea lumii.

Cu adevărat mare este minunea aceasta, iubirii mei fii sufletești. Prin aceasta împărații lumii recunosc că adevărată pace o dă numai Mântuitorul căci El a zis Sfinților Apostoli: „Pacea lașvouă, pacea Mea dau vouă; nu precum lumea dă Eu dau vouă. (Ioan 14 v. 27).

Deci nu norocul orb sau zângănitul armelor vor aduce pace. Nici alergarea noastră sbuciumată după plăcerile omenești nu ne va aduce pace, căci desamăgirea este singurul lucru cu care ne alegem după căutarea celor trecătoare. Atunci rămâne să alergăm la pacea Mântuitorului. Rămâne să zicem: Noi avem Dumnezeu milos-

tiv, care a trimis pe Fiul său în lume să ne aducă nouă lumina vieții și pacea sufletului. Acest Mântuitor este pacea noastră căci ne-a învățat cum să fugim de păcate și patimi ca să avem pacea adevărată!

Un călător mergea odată spre culmea unor munți înalți. Călăuza lui mergea înainte. Deodată ambii ajunseră la o prăpastie adâncă. Călătorul nu îndrăznea să mai facă un pas. Călăuza îi întinse mâna și zise: „Prinde mâna mea cu încredere căci mâna aceasta n'ă lăsat pe nimene să cadă.” Și călătorul a trecut prăpastia cu ajutorul călăuzei care avea mâna sigură. Cu mult mai sigură este mâna Mântuitorului care ne scoate din prăpastia certurilor din familie, și din sate: E ne scoate din desbinarea frățească și ne strigă: „Pacea laș vouă, pacea Mea dau vouă.”

Spre pacea Domnului să alergăm noi căci Dumnezeu nu se schimbă în

făgăduințele sale. El a zis că ne lasă pacea sa și noi n'avem decât să o căutăm căci de sigur o aflăm. Cel ce ne-a făgăduit pacea este Dumnezeu, care n'a fost mai înainte bun iar apoi un tiran nemilostiv. Dragostea milostivă alui Dumnezeu stă ca o stâncă de granit chiar și atunci când uraganul fărădelegilor noastre s'a pornit.

Veniți deci fraților să luăm mărgăritarul de mare preț pe care ni-l dă pacea lui Hristos: liniștea sufletelor noastre. Aceasta liniște nu va fi turburată de nici o putere omenească fiindcă am dobândit-o prin pacea lui Hristos. Pacea lui Hristos este adevărată și durabilă, dar pacea pe care o dă lumea este amăgitoare și vremelnică. Știm doar cum este fața lumii: adevărate, iar ființa ei: plină de nedreptate, de neliniște și împăcheri. Și atunci, iubirii mei, datori suntem noi să ne aducem aminte că Domnul a zis: „Pacea laș vouă, pacea Mea dau

vouă, nu precum lumea dă Eu dau vouă.”

Înțelege oare lumea de azi aceste cuvinte ale Mântuitorului?! Oare se apropie popoarele și oamenii singuratici cu sinceritate către pacea lui Hristos, care nu se întemeiază pe brațul cel mai tare, ci pe inima cea mai blândă, pe încredere și iubire între oameni? Eu. vă reamintesc, iubirii mei, că în ziua de 28 August 1928 s'a semnat la Paris așa numitul pact: „Kellog”, — care până în ziua de azi a fost iscălit de 56 state ale lumii, Pactul s'a încheiat după propunerile frumoase ale unui secretar de stat al Americii, Frank Kellog. Pactul spune între altele: „Marile părți contractante, declară solemn în numele popoarelor lor respective că ele osândesc recurgerea la războiu pentru regularea diferendelor internaționale și că renunță la el ca instrument de politică națională în relațiile lor reciproce.”

Comuna după noua lege administrativă

— Cunoștințe sumare —

Cetitorii noștri pentru a fi luminați asupra felului cum se prezintă în viitor administrația comunală după noua lege administrativă adusă de actualul guvern, schițăm în linii generale dispozițiile legii cari prezintă un interes mai deosebit.

Subliniem că legea nouă se bazează pe principiul descentralizării și de autonomie în opoziție cu principiul centralizării al vechei legi liberale, înțelegând prin primele două principii dreptul fiecărei comune de a se administra singură și a-și alege funcționarii fără vre-o altă ingerință iar prin cel din urmă înțelegând existența unei puteri centrale atotputernice, care dispune asupra mersului treburilor comunale și a numirii funcționarilor. Deci spiritul larg democratic al actualului guvern se evidențiază și prin aplicarea principiilor de descentralizare și de autonomie dezvoltat în legea nouă administrativă. Că ce importanță are descentralizarea în conducerea comunei, va aprecia fiecare, dacă reamintim de câte ori a trebuit să sufere interesele comunale prin dictatura puterii centrale care n'a cunoscut împrejurările locale ale fiecărei comune și de câte ori au fost desconsiderate aceste interese numai din considerațiuni și din veleități politice, cari n'ar trebui să aibă nici o treabă, când e vorba de buna administrare a comunei.

Comuna și după noua lege administrativă este persoană juridică, având averea sa, bugetul său și gospodărie proprie. Dar spre deosebire de vechea lege, ea își va alege de acum și funcționarii săi, pe notar etc. Comuna trebuie să aibă mai puțin 10 mii locuitori.

Noua lege administrativă cunoaște o nouă unitate administrativă: satul, care poate fi mic și mare după cum are mai mulți sau mai puțini de 600 locuitori. Aceste sate se încorporează într-o comună și sunt considerate ca sectoare. Dar, cu toate că face parte dintr-o comună, satul își are primarul și funcționarii săi. Iar cât privește conducerea, satul mic este condus de o adunare sătească compusă din capii de familie sau de un consiliu sătesc,

iar satul mare, numai de consiliu de sătesc ales după normele legii. Afară de consiliul sătesc și adunarea sătească mai funcționează o delegație sătească în satul mic și delegația consiliului sătesc în satul mare cari sunt alese din sânul corporațiunii adunării sau a consiliului sătesc. Cât privește comuna, ea se administrează de un consiliu comunal care alege pe primar (pe durată de 5 ani). Ajutorul primarului comunal este, în caz de mai multe sate, primarul aceluia sat în care își are reședința comuna. Alături de Consiliul comunal mai funcționează o delegație permanentă aleasă din sânul consiliului.

Observăm că comuna poate fi formată și dintr-un singur sat, în cazul, când din cauza marelui depărtări este imposibil să se formeze din un număr de zece mii locuitori. Adecă mai bine zis, un singur sat poate fi comună rurală, având consiliu comunal după normele legale, și în cazul când nu are zece mii de locuitori dar dispune de mijloace indigestibile pentru a satisface toate trebuințele sale proprii.

Se vede dar d'aci, că și o unitate administrativă de, mai puțin de 600 locuitori își va avea, după noua lege administrativă, organizațiunea sa proprie, chiar când este încorporată într-o comună rurală sau nu și se va conduce singură după necesitățile locale. De asta se numește legea nouă: Legea pentru organizarea administrației locale.

Cât privește exercitarea votului la alegerea consiliului comunal, consiliului și adunării sătești legea prevede o serie de dispozițiuni dintre cele mai democratice.

Ceace mai interesează în general ar fi mijlocul de atac împotriva hotărârilor comunale și în general, în contra celor administrative. Legea cunoaște două mijloace: apelul, care se face în termen de zece zile și recursul care se face în termen de 15 zile dela afișarea deliberărilor sau deciziunilor.

În privința duratei de timp pentru care se aleg primarii, menționăm că primarul satului cu adunare sătească se alege pe timp de doi ani prin vot obștesc, deci de către toți alegătorii

iar primarii satului cu consiliu sătesc și acei ai comunelor rurale se aleg pe timp de cinci ani de către consiliul sătesc sau consiliul comunal.

Afără de organizarea comunei, legea mai vorbește și despre organizarea comunei urbane și a județului.

O inovație ce aduce legea administrativă a actualului guvern afară de înființarea satului mai este înființarea regiunilor administrative, numite directorate locale. Astfel întreaga țară se împarte în 7 directorate la: București, Cernăuți, Chișineu, Cluj, Craiova, Iași și Timișoara. Județul Arad va cădea în centrul de competență al directoratului din Timișoara. Cel mai înalt funcționar, care stă în fruntea directoratului este directorul ministerial local.

Directoratul local deci este un resort ministerial și scopul pentru care a luat ființă a fost ca cei interesați să nu mai facă cale lungă la centru deci la București ci să și găsească remediu imediat și în apropierea domiciliului.

Nu putem să trecem peste o chestiune fără a nu o aminti măcar în treacăt. Legea permite asociațiuni de sate, comune și județe pentru executarea, crearea sau întreținerea anumitor lucrări sau instituțiuni. Satele a-bunăoară se pot asocia pentru un anumit scop determinat, de exemplu pentru a-și susține unele din servicii și a-și plăti în comun o parte din personalul administrativ, tehnic, sanitar sau un secretar sătesc.

Din chestiunile schițate sumar aci, rezultă că guvernul dlui Iuliu Maniu a căutat să dea satului, comunei, județului cea mai largă atribuțiune în conducerea lor lăsând astfel în grija comunei să-și aleagă chiar și funcționarii. Deci, notarul nu va mai fi numit de prefect — după simpatie sau activitate politică ci după bunul plac și aprecierile comunei, unde se găsește vacant postul notarului.

Se chibzuiesc dar și cel mai inverșunat liberal dacă nu e mai bine ca afacerile comunelor să fie conduse de însăși comuna și nu de exponenții politici ai unui sau altui partid și dacă nu e mai bine să fie înlăturate căpătuiele politice ce s'au făcut într'un stil atât de mare în trecut pe spina comunelor.

P.

O speculare a opiniei publice

Publicul cetitor va ghici de îndată despre ce e vorba.

Un ziar cotidian din localitate de o vreme incoace, în loc de a avea în vedere numai interesele publicului, caută să improaște tot nămolul unui vocabular lipsit de orice decență și ca dovadă a urei nepotolite, caută să ponegrească pe unii conducători ai partidului național-țărănesc cari de atâtea ori au dat probe vii de integritate și abnegație, și dacă acel ziar dorește îi putem reaminti proprietarului ei că cei calomnizați au mai dat dovadă și de un sentiment nobil, acel de iertare-cândva! Nu trece o zi ca să nu apară în fiecare ediție a celui ziar articole cu titluri bombastice dar cu conținut vulgar și săc și lipsite de orice noțiune de stil și buuăcuvintă.

Nu voim să polemizăm cu acest ziar dar găsim că față de uneltirile sale e necesar, ca opina publică să fie lămurită într-o chestiune. Ziarul din pricină a atăcat și continuă să atace pe două persoane respectabile ale județului nostru, pe dnii parlamentari dr. E. Veliciu și dr. I. Borneas. Dar de ce? Pentrucă acești doi oameni au impedit catospolierii a țărănimii într-o chestiune agrară. D'aci țîșnește toată ura celor cari se ascund în dosul coloanelor calomniase și alimentată de numitul ziar.

În afară de orice intențiunii de a apăra pe cine-va, e cazul punerii la punct a unui procedeu ce nu poate fi chemarea presei. Și până când există ziare cu intențiune curate nu se poate tolera ca opinia publică să fie speculată. Fără îndoială opinia publică este suverană și trează și credem că a plasat acele știri alarmante la locul unde merită. Dacă ziarul cu pretenția de a fi trimbița „voinței poporului“ — ceace noi i am contestat o întotdeauna fără a ne înșela dorește o analiză a faptelor din trecut și acelor actuale afe par lamentarilor calomnizați are libertatea s'o ceară dar atunci, totodată, și d. proprietar al ziarului în chestiune să se supună aceleși analize și vom vedea de care parte se va apleca balanța.

O dorește?

Krax.

Mari înzăpeziri. Se anunță mari viscole în șesul Teleormanului. Aproape toate firele telefonice și telegrafice au fost rupte. Linia ferată încă a fost acoperită peste doi metri înălțime. Transportul persoanelor nu s'a putut face numai cu săni și a trebuit să se ceară grabnic ajutoare pentru a se deschide linia ferată. Din cauza zăpadei, tremurile, pe întreaga țară, circula cu mari întâzieri.

În Senatul Statelor Unite un grup de senatori au cerut să se recunoască independența Ucrainei motivând aceasta prin tradiția vechii independente a poporului ucranian și arătând că Rusia sovietică a ocupat această țară prin forța armată.

Propunerea aceasta urmează a fi examinată în comisia Senatului pentru afacerile străine.

O nouă lege a presei. În Capitală circulă zvonul că d. Ministru Iunian ar intenționa prin surprindere să depună în fața camerei un nou proiect de lege a presei, informațiunea nu e confirmată.

Iubiții mei fii sufletești,

Urzitorul acestui pact, secretarul de stat Kellog, în ziua de 22 Nov. 1929 a fost în Londra și acolo a declarat că țările cari au iscălit pactul nu vor putea să aranjeze pe cale pacifică conflictele dintre ele, dacă nu va veni între alte instituții și sfânta biserică spre a servi ideea păcii. Declarația din Londra a dlui Kellog este un strigăt care zice: fără Hristos nu se poate asigura pacea omenirii. Strigătul acesta nu este singur. În luna August a anului trecut s'a ținut la Praga un congres al desarmării și s'a spus că religia creștină este chezașia înfrățirii, căci religia va exista și atunci când toate parlamentele și universitățile ar fi închise!!!

Adevărul acesta are valoare pentru ori ce neînțelegeri dintre neamuri și oameni singuratici. Fără Hristos pace și liniște nu poate să fie. De aceea, astăzi ne rugăm Tie Doamne Iisus Hristoase, să ne trimiți pacea Ta, să fie voia ta precum în Cerașa și pepământ Rugămu-te Doamne trimite pacea ta

nu numai peste popoarele pământului, ci și peste poporul nostru românesc. Trimite-Ți darul Tău peste fiecare fiu al neamului ca să trăiască în pace cu popoarele său; dăruiește Doamne pacea Ta preoților bisericii noastre ca nici unul să nu urască pe fratele său dela Altar; aceeași pace să domnească între învățători și preoți, între fruntașii satelor și orașelor, coboară Doamne, pacea ta în familia românești, în satele noastre în orașele noastre, ca toți să fie mulțumiți: plugari și cărturari, funcționari și negustori, meseriași și muncitori.

Iar tu creștine ortodox să iubești și pe cei streini de sângele și legea ta, Bucură-te că Iisus s'a născut și pentru pacea ta; apropie-te de vrăjmașul tău, impacă-te cu el, numește-l sincer: frate, ajută-l în năcazurile lui și atunci Praznicul Crăciunului va fi praznicul păcii pentru tine și pentru toți ai casei tale. Lasă căile proceselor, timpul pierdut pe la judecăți folosește-l în muncă liniștită. Nu uita că fără pacea fiecărui suflet, nu-i pace

nici în familie, nici în societate, nici în omenire.

Pacea ta, iubite creștine, oricine ai fi tu, o dobândești nu prin ură și răsunare, ci prin părere de rău că fratele tău nu se află pe calea binelui. Pacea ta, a mea și a noastră a tuturor atârnă de iubirea lui Hristos. Ce larg ar fi pământul, de nu l-ar strâmta ura, — zice poetul Vlahuță. Să nu strâmtăm deci locul dintre noi prin ură, ci să facem loc unul altuia prin pacea lui Hristos, Domnul nostru al tuturor.

Pacea lui Hristos să fie cu voi cu toți.

Arad, la Nașterea Domnului 1929.

Al vostru al tuturor
prea iubitor și de tot binele
voitor Părinte sufleteș
† Dr. Grigorie. Gh Comșa
Episcopul Aradului.

Roata voinicilor va fi centrul de forță al naștilor! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrice!

PAGINA DE CRĂCIUN

Colindă.

In oraș in Vifleem,
 Veniți boieri să vedem,
 Că astăzi ni s'a născut
 Domnul cel făr' de început;
 Proorocia de de-mulț,
 Tocmai azi s'a împlinit;
 Azi Mesia s'a născut
 Din sămânța lui David,
 Și din coapsa lui Avram, —
 Mântuirea lui Adam!
 Să ne scape din păcate,
 Cari-au făcut aste fapte;
 Să ne nvețe lucruri bune,
 Să ne arate ce e 'n lume;
 Să iubim pre Dumnezeu,
 Cât vom trăi, tot mereu,
 Că El, numai cu cuvântul,
 Făcu Cerul și pământul,
 Și stelele lucitoare,
 Și luna și mândrul soare!

Iar de-acum până'n vecie,
 Mila Ta, Doamne să fie!...

In o. așul meu a venit iarna

de Ion Mehedințeanu

Ziua era în declin, iar zarea spân-
 zurată de cer părea că se prăbușește,
 când Iarna intră pe porțile orașului
 târind după ea o ceată de corbi.

Musafir nepoftit, n'a chemat-o ni-
 men: doar mâna vremii i-a arătat
 calea la timpul hotărât.

Și-a colindat tăcută pe ulițele ora-
 șului, scuturând din brațe florile tri-
 gului. În miez de noapte, când pământul își schimbă haină, iar pustiul sta de vorbă cu tăcerea, iarna se văta iscoditoare prin ferestrele caselor.

În palate, odihniții petreceau; era
 lumind și căldură: — iarna se bucură
 și le zâmbi mulțumită.

În bordeie, trudiții dormeau: era in-
 tunerie și sărăcie; — iarna se supără
 și porni pe ulițe urlând

O noapte întreagă s'a bătut cu za-
 rea și a țipat pe hornuri, iar în fa-
 tul dimineții, s'a lăsat greoaie să se
 odihnească un amar de vreme, pe vi-
 sul trudit al celor cu priviri de groază.

A doua zi, lemnele trozneau, câinele
 își plângea suferința, iar necăjiții pă-
 șeau funerar pe uliți... Corbi cron-
 căneau cu mulțumiri de cioclii

Colindă.

Fii vesel iubit creștine,
 Nașterea lui Christos vine,
 Mielul cel nevinovat,
 Christos, Marele 'mpărat!
 Astăzi, pre cel nevăzut,
 O Fecioară L'au născut
 În orașul Vifleim,
 Aproape de 'Rusalim...

Păstorii se bucurau,
 Ingerii frumos cântau,
 Filozofii se 'nchinău,
 Daruri scumpe aduceau,
 Pre noi să ne mântuiască,
 De greșeala strămoșească;
 Să ne 'nvețe al său grai,
 Care-i calea către Rai,
 Ce-i binele pămărăesc,
 Pe lângă acel ceresc!
 Azi Adam se veselește,
 Și Iadul se tânguiește;
 Azi toate se desfătează,
 Numai Irod se 'ntristează!...

Vino dar, iubit creștin,
 Astăzi să ne veselim;
 Veniți să cântăm frumos,
 La nașterea lui Christos...

Iar de-acum până'n vecie,
 Christoase, mărire Ție!...

oo

Pomul de Crăciun

Ușa bordurilor și palatelor, deopotrivă, se deschid pentru a primi din nou Pomul de Crăciun de care atârână atâtea bucurii. Este doar simbolul unei credințe eterne ce ne predomină sufletele și ne umple casa de raza luminii Celui care se născuse odată în Vifleem. Fie acest preamărit Pom de Crăciun nedejdea fiecăruia, din care să rodească numai fericire și mulțumire. Fie dătător de viață celui sărac, celui bolnav și fie reazăm de îndreptare pentru cei păcătoși. Fie acest Pom de Crăciun podoaba credinței fiecărui creștin și deie-se lor să guste din bucuriile ce le aduce.

Acum dorim noi cetitorilor noștri, cerând Celui de sus ca prazn cula nașterii Domnului să fie sărbătoarea păcii și a mângăierii și ziua de preamărire a lui Dumnezeu.

Urăm tuturor sărbători fericite!

„ROMÂNUL”.

Orfanul de războiu

Ajutați pe cei săraci ca și pe voi Dumnezeu să v'ajute!

E în ajunul Crăciunului. Ninge. Fulgii se străcură ușor printre brazi înzăpăziți și acoperă potecile de pretu tindeni. Din turla ce par'că se înfige în văzduhul plumburii, sună clopotul de seară și chemă credincioșii la rugăciune. În jurul bisericii sunt mici coline cu cruci de brad, acoperite de stratul argintiu de zăpadă. Ferestrele sunt luminate în semn că a început vecernea și din interior se aud glasul cucernic al preotului și răspunsurile prelungi ale cântăreților. Pe poteca ce duce la biserică să înșiruie un convoiu lung de bisericosi. Se apropie tăcut și greoi făcând pătie în zăpada proaspătă. Vin moșnegi, cu pletele cărunte și tărindu și picioarele sub povara vârstei, femei învăluite în cărpe, feciori și fete, copii vioi și sprinteni, un lung șir de fericire, de necazuri și de vieți.

Par ca niște umbre ce se furișează tainic prin întunerecu nopții străbătând înălțimile și adâncimile văzute și nevăzute. Aduc cu ei toate suferințele și toate bucuriile de ieri, de azi, de mâine și în această clipă de o profundă cu cernicie și evlavie sunt mânași, fiecare, de nedejdea întru mai bine, la altarul credinței și al mângăierii. Convoiuul a ajuns la biserică. Ușa se deschide larg și credincioșii intră unul câte unul pentru a primi harul credinței.

Afară ninge... Din depărtări se aud sunete de clopoțel și refrenul neîntrerupt al colindătorilor. În vârtejul făgăduințelor omenești aceasta mai este prilejul unei aparente fericiri în marea de nestrăbătută adâncime a dezamăgirilor.

II.

La marginea satului o femeie bolnavă își mângăie copilul. Sunt singuri. Tata a murit în război și mama do-

borită de boală se sbate acum în văpaia durerilor, inspăimântată și sdorbită. Camera e rece, neîncălzită. Paiele ce le-a cerșit să încălzească în ajunul Crăciunului, au ars toate, de mult. Afară e noapte, ninge și e frig. Vântul isbește cu putere ușile și viscolul aruncă zăpada în fereastră. De spaimă, copilul îmbrățosează pe mamă-sa, căutând să se liniștească la adăpostul ei. Din clopotnița bisericii se prelinge lung și sonor dangătul de clopot și copilul cu voce tremurândă întreabă pe mamă sa;

— Mamă, auzi cum sună clopotul, mamă, spune-mi, de ce? În ochii copilului licărea atâtea dorință să știe de ce sună clopotul, încât mama trebuia să și ascundă fața pentru a putea acoperi neadevărul ce vroia să-l spună. Auzi mamă, și acuma sună, de ce nu vrei să mi spuni, de ce ești așa de rea?... — E sărbătoare, d' aceea sună clopotul, răspunse mama tănuind înaintea copilului alte lămuriri.

— Ce sărbătoare? întreabă copilul din nou.

— Mare... Acuma vine Moș Crăciun...

— Și de ce umblă copiii pe stradă cu clopoțele... Așa i, că și pe mine mă lași, mamicuță, când voi fi mare, așa i mamă, așa i? Stăruie copilul. Iar după o adâncă cugetare, ca și cum ar fi aflat ceva, micul Ionel începu să-i vorbiască mamei sale. Mamă, Ionică mi a spus că dacă va veni Moș Crăciun va căpăta dela el, multe, multe jucării... La mine când vine moș Crăciun, mamă? Și de ce numai lui Ionică și de ce nu mi-ar aduce și mie jucări?

— Pe tine nu te cunoaște moș Crăciun, răspunse mama.

— Cine e moș Crăciun? E om? întreabă copilul.

— E om cu barbă mare, mare, albă și aduce la toți copiii cari sunt buni și se roagă lui Dumnezeu, îl lămurii mamă-sa.

— Și eu mă rog lui Dzeu. Nu i așa mamă, că eu s copil bun, și mă rog și pentru tata. Iată și acuma mă rog. Și copilul ingenunchiase și rosti: „Inger, ingerelul meu roagă te lui Dzeu pentru sufletelul meu, și al lui tata și al lui mama, Amin.” Se sculă apoi în picioare și întreabă din nou pe mamă-sa: Mamă, de ce nu mai vine tata acasă. Tu îmi tot vorbești de el și eu nu l am văzut nici odată.

— Tăticu e la Dzeu și tu ai fost mic când a venit și l a dus pe tata de aici. Mama copilului nu putea să nu ofteze la acest răspuns.

— Tata cunoaște pe moș Crăciun, mamă?

— Da. Il cunoaște. Sunt prieteni buni...

— Și unde sunt ei acuma?
 Acolo sus, departe, între stele, răs-punse mama.

— Între stele?? Și când vine la mine moș Crăciun, mamă?

— Măine... poimăne...

— Când e „măine” mamă, spune când? Acuma??

Și au mai vorbit încă mult, mama și copilul, până târziu noaptea.

Afară văzduhul încă tot își cernuse norii de zăpadă. Vecernea s'a terminat de mult. Credincioșii se încălziau la vetrele lor. Copiii se bucurau de jucăriile pe cari le a adus moș Crăciun. În tăcerea nocturnă se mai auzeau mereu colindătorii. La marginea satului însă într'o tăcere sinistă, o mamă se sbate în văpaia bolii iar un copil adâncit în rugăciune privește la fereastră cerul și caută să vadă stelele...

III.

E dimineață. Satul s'a deșteptat. Din turla bisericii s'aud sunând toate clopotele. Pe stradă se ivesc din nou colindătorii. Oamenii se'mbracă de sărbătoare și în case, în bucătării, ard vetrele, se coc colacii, frigarele sunt pline din belșug cu carne, iar în ferestre au apărut pomii de crăciun. Nu mai la marginea satului, nu se știe de nimic, numai de dangătul de clopot. Aci vatra e rece, frigara e goală și nu e nici pâine în casă.

O femeie istovită de dureri, după o noapte plină de gânduri și atâtea suferințe, privește dulce fața palidă a copilului adormit la fereastră cu mâinile împreunate de rugăciune; Visează de stele, de tatăl său, de moș Crăciun...

Să nu l deșteptăm!

P. G. Puticiu

oo

Colindă

Steaua despre Răsărit au strălucit,
 Steaua 'mpăratului Christos s'a ivit;
 Steaua cu raze mari strălucește,
 Sfânta Naștere mărturiseste;
 Ca Christos astăzi nouă s'au arătat,
 Ca veșnic din pântecile prea curat...
 Iar, verhovnicii dacă văzură,
 Câte-și trei spre stea călătoriră;
 Dela stea ei că se învățară,
 Lui Christos cu daruri se 'nchinară;
 Scumpe daruri îi aduseră
 Și înaintea lui le puseră:
 Aur, smirnă și tămâie
 Și luară bucurie!
 Sfânta Naștere a lui Christos,
 Să vă fie boieri de folos,
 Dela vesele tinerețe,
 Pân' la cinstite căruntețe!

Iar de-acum până'n vecie
 Mila Domnului să fie!...

Vestitorii

Erau doi băieți numai de-o șchioapă, cu niște cușme mari până peste ochi și înfășurați în sumane cu mânecile lungi. Măcar că porniseră dela amiază, mai aveau mult până în sat la Vișoara; drumul era greu prin zăpadă, ș'acuma, la urmă, își cam târau opincile mari infoiate cu pae.

De sărbătorile Crăciunului, așa, se pornesc băieții, cu steaua, spre satele mai bogate, Indrăzniseră și ei, cu steaua lor, să pornească peste câmpuri, peste podul de ghiață al Siretului, spre valea împetrișată de nenumărate case ale Vișorenilor.

Amurgul punea o umbră albastrie pe neclintitele întinderi de omăt. Și ei mergeau greu; acuma sfârșiseră vorba și nu îndrăzneau parcă să se mai uite unul la altul. Clopoțelul stelei suna din când în când slab deasupra lor. Ei ridicau capetele și se uitau pe sub marginile căciulelor spre zare. Nu se vedea nimic. De abia se apropiau de Siret.

În oglinda mare a râului începeau să tremure luminile stelelor de sus. Și era o liniște adâncă, parcă împietrise cu emea neagră pe lângă care se strecurau ei, coborînd malul. Opincile fășăiră aspru pe ghiață. Se apucară amândoi de umeri și, încet, trecură dincolo, pe podișul lucios, prin tăcerea tainică a inserării.

După ce urcâră celălalt mal, rămaseră privind înainte. Satul nu se zărea. Se întorseră unul spre altul. Buzele celui mai mic prinseră să tremure.

„Nu se vede nimic!“ murmură cel mai mare. Iar glasul mezinului începu să scâncească:

„Ne-am rătăcit. Ce facem noi acum? Au să ne mănânce lupii....“

Cel mare își înghite plânsul cu greutate și zice:

„Măi Ionică, și tata bătrân zicea odată de viforniță și el a mers înainte și a scăpat....“

— Mi-i frig! îngână cel mic.

— Cară-ți mâinile în mânici bine și îngrămădește-le sub barbă. Șteaua o duc eu. Când om ajunge, avem să căutăm și avem să ne rugăm să ne găzduiască cineva pe noapte. Ți-i foame?

— Da.

— Au să ne dee și mâncare. Da să cânti bine! N'ai uitat Trei Crai?

— N'am uitat, zise mezinul smârcâind din nas și ținându-și plânsul.

Merseră înainte prin lumina cenușie a serii. Înaintea, în urma lor, pustiul de zăpadă; frigul creștea parcă și zăpada scrășnea ascuțit supt opinci. Din când în când se opreau o clipă, cu sufletele înfricoșate. Căutau să pătrundă umbra care-i impresura, nădăjduiau să prindă șgomote de viață omenească. Se auzeau câteodată în răstimpurile aceste, croncăniturile aspre ale cioarelor, amestecate cu țipetele slăbite ale stâncuțelor, departe, cine știe deasupra cărei lunci. Tresărirea aceasta de spaimă se potolea îndată. În tăcere, porneau, e cufundau tot mai tare în întunecime, și-și țineau plânsul cu fălcile încleștate. Răzbăteau prin noapte așa, — parcă fiorul singurătății le dădea putere.

În capetele lor de copii, acolo, sub cușmele de pae, răsunau cântecele sfinte ale Nașterii Mănuitorului. Gândindu-se la ele, se gândeau i la culcușul cald și la aburul mănăcării din satul către care porniseră. Samă bine nu-și dădeau de taina serii aceleia, nici de cântecele pe cari trebuiau să le înalțe cu glasurile

lor curate, totuși ei duceau o veste mare, cu steaua sub care se îndoiu ridicându-și umerii și strângându-și mânecele sumanelor subbarbie.

„Măi Ionică, și-i frig tare? întreabă cel mai mare, Vasile.

— Mi au amorțit mâinile până la coate....“ suspină mezinul.

Și celui mai mare îi era frig și ținea îmbrățișat mănunchiul stelei ca un ciung, căci de palme nu se mai putea sluji. De durere, lacrimi îi isvorau, umezindu-i găvanurile ochilor.

Mezinul zise:

„Ce ne facem noi, că satul nu se mai vede?“

— Acuși au să se zărească luminile ferestrelor, răspunse Vasile.

— Dar dacă ne rătăcim? Au să iasă dihaniiile.

— Ne-om ruga și noi lui Dumnezeu și ne-o scăpa de ele“

În singurătatea asta, pentru amândoi, vorba Dumnezeu are un răsuneț deosebit, cu totul altul decât în rugăciunile bolborisite răpede sara și dimineața: era ceva tainic de care nu-și dădeau sama.

Și deabia într'un târziu vestitorii aceștia umiliți văzură izvorând din întuneric nenumăratele stele ale satului și când intrară pe ulițele împrejmuite de garduri negre, li se părea că gerul a slăbit. În hămăitul întărit al unui câne, pătrunseră într'o ogradă. Vasile apără steaua cu bățul—și clopoțelul sună sfios la ferestre.

Se auzi bufnind ușa dela casa cea mare, pe urmă ușa de afară a tinzii se deschise și Românul, cu capul gol se arătă în prag.

„Primiți stelari?“ întreabă Vasile.

Glasul lui era așa de repede, năvălit de lacrimi, încât omul se plecă înduioșat spre ei.

„Voi nu sunteți de aici, măi Taică, — ha? — Apoi se răsti la câne: Hi, javră! — ia dați-vă, bre încoace. Intrați în casă — Mă femeie! ia deschide ușa să intre steaua. Așa, oameni sunteți voi, ori sloțuri de ghiață? Incet să nu pâlți steaua de prag.“

Opincile înghețate ale băieților bocăneau ca niște cizme. Intrară în casă? steaua sună subțire și vesel: ting-ling!

Gospodarul, se uită la ei ca la o minune.

„De unde sunteți voi, mă?“

— „Dela Bordeeni“ răspunse cel mare Lumina parcă-orbise și căldura parcă-i topea.

„La desfăceți-vă de cotrențe, mă voi-nicilor!“ zise iar omul.

Vasile așeză steaua încet sub icoane și începu să desbrace pe frate-său. Femeia, subțirică și tânără încă, se înălțase dela măsuța cu trei picioare și-i privea minunată, cu mâinele subpuse.

„Veți mânca și voi, că este de unde, slavă Domnului. Da 'ntăi să-mi cântați. Ați înțeles?“

Cel mic scâncea încă. — Românul se întoarse spre cuport.

„Da Ghiță unde-i? Măi șolticule, dă-te jos! ce-ai fugit? nu te teme că nu te mănâncă, doar is toți băieți ca tine....“

După horn, se auzi un mormăit subțire, apoi un căpșor bălaiu ș'un deget care scobeia în nas se arătă la lumină.

„Vină 'ncoace“ zise femeia: și apucându-l de mână, îi trase și-l scoase în mijlocul casei lângă măsuța pe care abureau mănăcarea și mămăliguța. Co-

pilul, un ciot numai de doi ani, se uită sperios la cei veniți și-și trăgea, încovoindu-se în jos, mâna pe care i-o ținea maică-sa.

Gospodarul se întoarse spre stelari:

„La Betleem știți voi ce a fost? Ia să-mi cântați cântecul acela, cu Domnul nostru Isus.“

„Il știm!“ zise repede Vasile.

Se apropiară amândoi de icoane; înălțară steaua sub candelă, o zguduiră încet și clopoțelul sună ușor. După aceea își ridicară ochii spre rumeneala de zori care învăluia chipul Maicii Domnului cu pruncul la sân, și începură cu glasuri curate:

Trei Crai dela Răsărit

Cu steaua călătorind....“

Și omul rămase și el uitându-se spre icoane cu ochii duși și băieții cântau subțire, cu glasuri moi, cu gaturile ridicate. Se opreau o clipă, înghiteau și iar porneau, cântând Nașterea Mănuitorului. Femeia ridicase pe Ghiță în brațe, și asculta pătrunsă parcă de taina serii aceleia și ochii îi se umplură de lacrimi. Și'n toată casa era liniste, și'n tăcere glasurile copiilor cântau vestea cea bună.

M. Sadoveanu.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

Hai, să râdem!

Țiganul la doctor

Suferea de piept săracu

Danciul nost, un biet cioroțu,

Cel, ce avea un semn pe față;

Ca o pată de noroiu.

Ce i trăzni odată 'n minte

Danciului prea îngrijat?

Hai să 'ntrebe el pe doctor

„Și plecă la el, îndat...“

— „Dom'le doctore! rău mă doare Obliu ici! — și arată 'n piept, Când răsufli! Ce zici dară, Că ești doară înțelept?“

Medicul grăbit în treburi,
(Asta-i drept, că so 'ntâmplat!)
Îi răspunde scurt și verde:

— „Lasă te de resuflat!“

În casarmă.

Plutonierul: Cum poți să-mi spui tu mie cele cinci zile din săptămână, fără ca să le spui pe nume?

Soldatul: Nu știu, să trăiți, Dle plutonier!

Plutonierul: Ehe, că prost te a mai lăsat Tatăl din ceriu. Apoi: azi, mâne, poimâne, eri, alaltăeri.

I'a spus'o.

Badea Ioan a dat de cină unui țigan, care a lucrat la el, varză umplută. Văzând, că țiganul numai umplutura o mănâncă, îl întrebă:

— Hei Danciule, apoi pielea umplăturii de ce nu o mănânci?

— Hm, dhapoi nhici calul nu mănâncă sacul gyin chare mănâncă ovăsul!

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

**„Citiți și răspândiți
„Românul“**

„Omul“

de Ion Mehedintze

Mășinile morții au amuțit. Noaptea vine trudită din depărtări. În căte, cerul de oșel, svârle scăpărări tăioase. Ca o făptură paralizată, luna a incrementat privind pământul răscolit de obuze. Pădurea schiloadă îmbracă hainele umbrei. Tăcere dureroasă îmbrățișează pământul. Osândiți s'au încolăcit în funduri de gropi, ca și câinii răioși în culcușuri. Rari ochi neadormiți visează viața. Din cimitir s'au sculat „fericiții“ și stau de vorbă prietinește. Vântul se agață de cruci și le fură secretul. Timpul, moșneag milenar, își sforăie liniștit somnul....

Pe cea mai înaltă creastă de deal stă înfipt Omul și pătrunde cu privirile noaptea. Măini nevăzute l-a aruncat aci. — Stă făcut și nu înțelege nimic din decorul realului. Sub feastă își trădește viața: Nevinovăție... Iabire... Bucurie... Trudă... Liniște....

Un copil ca fluturări de zâmbet se apropie și-i înlănțue grumazii. Se lipește de trupul lui ce-i seamănă: îl caută buzele, ochii, mâinile....

Scula ce-o poartă Omul în spate, picură sânge. Copilul se cutremură de groază și fuge.

Pe cea mai înaltă creastă de deal, Omul stă încovoiat de durere... Mășinile morții au început să cânte simfonia crimei... „Fericiții“ s'au pitulat sub cruci... Luna îngrozită și-a ascuns fața... Corbii trec leneș la praznic.

OOOOOOOOOOOOOOOOOO

Nemții și luna!...

Neamțu i tot neamț! Bea bere, mănâncă „cremwirști“ și gândul îi umblă în largul lumii doar o mai găsi ceva ce n'a mai fost, cu care să mai încurce lumea. Și cum în vremea din urmă n'a prea găsit ceva pentru a băga vrajbă între oameni și pentru a face lumea să vorbească de el — se vede treaba, că începuse să uite, — Ce s'a gândit?

Hai și —, om merge — 'n lună?

Hai!

Zis și făcut.

Și se apucară nemții noștri și făcură o rachetă, în formă de glonț de tun, mare, să încapă în ea doi oameni, merinde, apă și aer pentru mai mult timp, precum și instrumente de astronomie. Au lucrat în grabă — se uită lumea la ei curioasă, căci lucrul trecut de glumă — că-i ardea la picioare să ajungă mai repede în lună, astfel că mai zilele trecute toate pregătirile erau gata și nemții noștri nu și încă peau în piele de bucurie că vor merge în lună. Dar ei nu glumesc, ci în grabă să nu le dea graba de cap! — și hotărâsc să plece într'o zi de Sâmbătă, în 14 Decembrie, oarele 4 după masă (poate credeau că pe când răsare luna numai bine o să ajungă și ei acolo).

Și plecară!

Să umble sănătoși și să ne povestească si nouă ce-i în lună!

Dar vorba dela început: neamțu-i tot neamț! Înainte de a pleca, bucu-roși — săracii — plănuiau că după ce vor veni îndărăpt din lună — paște murgule iarba verde! — o să facă un alt cartuș în care să încapă mai mulți oameni, ba chiar să facă un fel de tren între pământ și lună!

Și acuma să las giama de o parte, și să vă spun drept că eu m'am uitat în Sâmbăta cu pricină, seara să văd dacă a ajuns, dar nu i-am văzut. Acuma să Vă mai uitați și dvoastră doar veți avea mai mult noroc. Și să-mi scrieți și mie.

s, mic.

De sub turnul primăriei

De vorbă cu Dl. Primar Dr. Cornel Luțai. Cum se explică antagonismul ziarului „Voința Poporului“ împotriva D-lui primar. Conflictul între funcționari și municipiu.

(Arad) Crăciunul se apropie cu pași precipitați și este explicabil deci că agitația e mare la fiecare redacție. Pentru a da ziarului nostru un larg caracter informativ în numărul de Crăciun am găsit potrivit momentul de-al ruga pe d. dr. Luțai Cornel președintele Comisiei interimare a orașului Arad să ne acorde câte-va minute din timpul D-Sale spre a pune în fața publicului unele probleme municipale de viitor. Ca în asemenea împrejurări, am deschis ușa biroului D-lui dr. Luțai, în orele de dimineață spre a în evita aglomerațiunea ce era de prevăzut în ziua de Vineri la primărie. Am fost primiți cu cea mai largă afabilitate, dl. primar punându-ne în cunoștință cu toate chestiunile curente și viitoare ale orașului Arad. În butul svornurilor malițioase despre acest distins conducător al orașului și pătruns de atâta puritanism neîntrecut anticipăm cuvintele de admirație și de laudă pentru cele realizate și cele ce sunt plănuite a se realiza în viitor de acest demnitar al vieții noastre locale.

După ce am fost invitați în cabinetul D-Sale, ne-am permis întâia întrebare.

Atașarea comunei Micălaca la orașul Arad.

Dl. primar Luțai ne-a redat fidel și fără incunjur adevăratul sens al alipirii acestei comune remarcând foloasele ce rezultă din alipire pentru ea.

„Alipirea comunei Micălaca — ne-a spus Dl. Luțai — are o însemnătate în primul rând națională. Ori care român trebuie să știe dela început că majorarea numărului de locuitori români din orașul Arad este un profit național și astfel elementul românesc va avea în caracter preponderent atât la conducerea orașului cât și în politica de care trebuie să fie pătruns ca fiind oraș de frontieră și să nu uităm, la Vest. Alt profit ce reprezintă această atașare mai este acel cultural. Nouile comune atașate între cari și Micălaca, deci, Bujacul și piața pierzării capăta luminat electric; drumurile, deocamdată cele principale vor fi pavate primăria îngrijindu-se de curățenia lor, apoi se vor face fântâni publice și alte modernizări ceace comuna izolată, cu un buget redus nu poate realiza. Față de teama locuitorilor că vor plăti impozite mai mari, pot afirma, că este fără temei orice teamă. Deși bugetul orașului, după noua sa formațiune, este abea în lucrare, totuși suntem în măsură să declarăm de acum, că locuitorii nouilor comune vor plăti mai puțin impozit ca la comuna lor. Este și explicabil, de ce, pentru că povara se răstrânge asupra unui număr mai mare de locuitori. Un folos esențial este pentru funcționarii comunelor atașate, întrucât devin funcționari urbani și în consecință li se majorează salariul“

Conflictul între funcționarii primăriei și între municipiu.

„ — Da, așa este, doriți să știți și asta Apoi chestiunea aceasta cu funcționarii nu trebuie s'o priviți prin prisma prin care o privește cei interesați.

Fapt e că funcționarii comunali din Arad primesc o leafă inferioară celei plătite de stat. Totuși primăria Arad, până la armonizarea salariilor, a acor-

dat funcționarilor săi prime sub diferite titluri și pentru anumite lucrări speciale, fără să amintim de ajutoarele de cari funcționarii noștri au beneficiat și beneficiază. Astfel au primit gratificații de Crăciun, ajutoare pentru educația copiilor, pentru boală, apoi lemne, și toate acestea la un loc au fost egale cu diferența dintre salariul lor și cel plătit de stat. Este surprinzător că funcționarii noștri totuși dintr'odată au devenit impacienți și au pornit procesele contra primăriei cu droaia.

Dacă ar fi să procedăm cu calcule, apoi de sigur că valoarea totală, adică suma în bani, a acelor bunuri de care beneficiau funcționarii noștri socotind lemnele numai în prețul de pe timpul când le-au primit, fac 11 milioane, iar după prețul actual fac 12 milioane, deci întrece chiar sumele pretinse în numerar de către funcționari. Orașul procedând numai în interesul contribuabililor e de observat deci faptul că atunci când a respins cererea funcționarilor de a li se plăti suma pretinsă, care cu atâta greutate se strânge dela contribuabili, a avut în vedere nevoile viitoare edilitare și s'a cugetat la viitorul apropiat pentru că nu, suntem deloc dispuși, că numai de de dragul unei popularități, să risipim avutul orașului.“

Antagonismul ziarului „Voința Poporului“ din Arad.

Dacă îmi permiteți D-le Primar să cunoaștem motivele invinuirilor ce vi s'aduc de ziarul „Voința Poporului“ din Arad, m'am adresat D-lui primar, strângându-mi creionul între degete pentru a prinde primele fraze. Dl. Primar a răspuns prin un surâs semnificativ ce promitea a mi împărtăși lucruri curioase pe cari, fiindcă sigur vor interesa și publicul cetitor, le dăm aci fără să retacem din ele nimic.

„Dacă vă interesează, iată aflați dela mine de ce atâta ură și atâtea calomnii împotriva mea. Voința poporului s'a supărat pentru că am redus publicarea programului de cinematografe și nu le-am mai dat zilnic. Procedul nostru își are explicația în faptul scaderii venitului cinematografelor municipale după deschiderea stagiunii teatrale și al intrării în iarnă. Proprietarul „Voinței poporului“ totuși a stărunit să i dau zilnic publicațiile fără a mă putea îndupleca. Convinși că nu mă poate câștiga intereselor sale m'a amenințat că întrucât nu-l voi susține, atunci, fiind susținătorii gazetei sale numai minoritarii unguri, va părtini interesele maghiarilor. Cu altă ocazie mi-a cerut să-i fac gratuit reclamă zi rului „Voința“ în localurile cinematografului, la care au răspuns că sunt dispus a i accepta cererea dacă și „Voința poporului“ va face face reclamă gratuită cinematografelor noastre. Răspuns la propunerea mea a fost că au început atacurile. Eu la rândul meu am revocat „Voinței poporului“ favorurile de care singură beneficia între jurnalele din Arad deci biletul gratuit la cinema și cel de autobuse și am interzis de a i se mai da inserațiuni, pentru a-i servi ca motiv să continue cu atacurile. Este evident deci că acest ziar face opinie plătită, servindu-i ca indi-

Icoane din trecutul județului Arad

Din în cele ce urmează după istoria Márki o întâmplare curioasă, ce s'a petrecut prin anii 1783-1784.

Măsurarea pământurilor în anul 1783 a produs o mare nemulțumire în sânul populației românești din județul Arad. Inginerii măsurători plătiți de domnia de pământ au tăiat teritorii considerabile din pământurile românești pentru pășunile domnești. Pentru această nedreptate s'a revoltat mai mulți țărani români în cete de haiduci, cari au atacat și au jefuit pe mulți proprietari mari din județele Arad și Zăand.

Numărul acestor cete de haiduci s'a înmulțit așa de mult, că a dat de gândit însuși împăratului Iosif dela Viena mai ales că încercarea pandurilor angajați pentru prinderea lor, n'a dat nici un rezultat.

Dar se vede că nici acestor haiduci nu le plăcea să ducă mult timp viața asta de codru și pentru aceea în ziua de 27 Iulie 1784, duminică pe la orele 4 o ceată compusă din douăzeci de haiduci în frunte cu Petru Buciu și Ribiță Urs din Dezia, a intrat în cartelul vicișpanului Forray din Săvârșia. Ne putem închipui ce-a putut simți vicișpanul la văzul celor douăzeci de haiduci înarmați, la el în casă.

Ei însă au fost foarte curioși și i-au spus că li s'a urât de astfel de viață, ei vreau să se întoarcă la vetele lor, iar subprefectul să le exopereze, câștigate grațierea pentru faptele ce au făcut. Forray le-a promis numai de cât că va interveni, a luat peana să le scrie numele Dar Bucii Petru fiind și desertor din armată i a luat peana de scris din mână spunându i că de li se va știi numele, vor păți și mai rău și l'au invitat pe subprefect să meargă cu ei în pădure unde mai așteaptă 50 de tovarăși. Zis și făcut, fiindu le frică să nu fie prinși, au luat pe subprefect cu ei și trecând prin comuna Troaș s'au suit cu dânsul pe Măgura, pe înălțimea Pietra Albă, unde au poposit peste noapte. Ce odihnă va fi avut bietul subprefect! A doua zi au plecat cu el la Gurahonț și Satu-rău, unde făcându-li se foame au fript niște găini la cari l'au invitat și pe el și spune după aceea Forray că numai aceea nu i a plăcut, că ei luau bucățile cele mai bune cașicum ei ar fi fost domni. Ziua următoare au sălășluit în Gurahonț iar pe vicișpan l'a găzduit preotul român, ținându-i pază patru haiduci. Aici le a scris pe o listă numele și faptele ce a făcut fiecare și s'a trimis prefectului contele Teleky la Arad, că în cel mai scurt timp să o înainteze Curții

ciu favorurile de cari beneficiază sau nu. V ați edificat?“

Și dl. primar încheie cu același surâs care ne întări în convingerea că, acele calomnii nu prea îl interesează și nici nu pot avea efect asupra dispoziției dsale de a-și continua opera atât de bine chibzuită și apreciată de cei cari cunosc intențiunile Dsale și greutatețile pe cari trebuie să le indure un gospodar bun la conducerea unei comunități orășanești.

Am mulțumit d-lui primar și am plecat deplin mulțumiți de cele auzite și văzute. Cel ce are cap, deci să cugete și să nu se lase condus de unii cari se cred că pot face opinie publică prin înjurături și calomnii tendențioase, la dosul cărora zac interese personale și mai puțin interese dictate de o voință a poporului.

din Vilna și să le ceară grațierea-ier-tarea. Mai amintește Forray într'o scrisoare, că dacă vor încerca să l scape din mâinile lor, el ar plăti-o asta cu viața. Cu o iuțală neobișnuită scrisoarea a ajuns la Viena de unde în scurt timp a sosit grațierea provăzută cu pecețile împărătești, pe care a du-o la Dămbrița primpretorul Ho vâtk, episcopul ortodox sârb al Aradului Petrovicu cu secretarul acestuia Van dik tot un sârb. Adunându se cu toții în biserică s'a cetit actul de grațiere promițându-li se că pentru toate jafurile ce-au făcut, nu li se va întâmpla nimic.

Astfel vicișpanul Forray a fost eliberat, iar sătenii: Birta Ivan, Toader Ioan, Oprea Toader, Pop Gligor, Irine Ioni, Dan Petru, Demian Petru etc. În ziua de 14 August s'au prezentat a Prefectura Arad unde au dăpus armele și au făcut înaintea protopopului Gersici pe românește următorul jurământ.

„Eu N. N. jur pe Sfânta Treime, pe Tatăl Fiul și Duhul Sfânt, pe Maica Domnului, pe Sfânta Cruce, pe Sfinții Apostoli și pe toți Sfinții, pe cele patru posturi, pe cele mai mari Sărbători ale anului, că voiu părăsi felul de viață de până aci, jefuind, prădând averea altuia; promit că mă voiu lăsa de acest fel de viață și nici-odată nu mă voiu mai reîntoarce la ea. Și dacă voiu face de aci înainte o faptă rea să mă bată pe mine Dumnezeu, Sf. Treime, Maica Domnului și Sfânta Cruce, iar Prefectura județului să mă chinuască cu cele mai grele chinuri din lume. Să nu am noroc de nevastă și copii, pedepsească mă pânea și sarea și nici pământul să nu primească trupul meu. Jur credință și supunerea Măritului Împărat, Județului, Subprefectului și tuturor funcționarilor precum și proprietarilor de pământ. În afară de aceste promit că voiu prinde pe răufăcători și jefuitori și li voiu înainta Județului ca după fapta lor să-și iea plata. Așa să-mi ajute Dumnezeu Maica Domnului, Sfânta Cruce și toți Sfinții, Amin.“

Astfel s'a potolit pe moment nemulțumirile țăranilor, dar focul nu s'a stins. ardea încă sub spază, căci după asta la câteva luni a izbucnit revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan.

Isprava Liberalilor din Comuna Luguzău.

Ni se comunică următoarea ispravă a unor liberali din Luguzău. În seara zilei de Săn-Nicolaie precum și în presara acelei zile liberalul Neagu Nicolaie împreună cu fratele său Justin neagu, capii acestui partid, au tras o beție și un chef cum nu s'a mai pomenit, în societatea a lor șapte unguri. Apoi înarmați cu puști au început să umble prin comună, noaptea după miezul nopții și să impuște de credeai că au năvălit Tătarii în comună. Din cauza aceasta s'a sculat toată lumea, crezând că e atacată de hoși. Se spune, că sa pușcat de mai multe ori înspre casa fruntașului nostru: Ardelean Ioan, actualul președinte al Comisiunei interimare și care a luat locul fostului primar Neagu Nicolaie, agent liberal. Rugăm pe cei în drept a cerceta fapta aceasta vitejească a liberalilor și a lua măsuri ca pe viitor să nu mai cuteze a turbura liniștea locuitorilor.

† Ion Mehedinteanu

Moartea nemiloasă, care nu alege când își culege recolta, care nu știe să deosebiască pe sărac de bogat, pe fericit de nefericit, a smuls din rândurile noastre pe unul care nu era nici fericit, nici bogat dar care era un neobosit lucrător pe câmpul scrisului și dispunea de nebănuite calități sufletești. O viață relativ tină s'a stins odată cu acela care a fost ziaristul Ion Mehedinteanu. Moartea l-a răpit chiar atunci când se găsea înaintea ascensiunii sale, când reușise să se impună în lumea literaturii și a tuturor categoriilor de slujitori ai condeiului, după ce, prin sfurtări supraomenești, a reușit să schimbe cutia cu litere de plumb cu masa redactorului.

Sărăcia și mizeria vieții l-au silit să ia șorțul uceniciei de tipograf, însă setea lui de știință, care și-o potolea prin litera răsturnată a zetarului, l-a făcut un iscusit autodidact și Ion Mehedinteanu a reușit să-și chivernisească o vastă cultură literară. Sufletul său dornic de cultură s'a împodobit cu admirabile sentimente omenești și n'a prețuit, nici un moment, să împărtășească frumoasele sale comori și altora. Prin mijlocirea tiparului dădu lumină din sufletul său publicând broșura intitulată „Insemnări Omenești”. Aceste insemnări erau în adevăr insemnările unui „om” care a trecut prin nenumărate clipe de zbucium, care a cunoscut mizeria la locul ei de origine, în praful ucigător de plumb. Prin toate publicațiile la care a colaborat, Ion Mehedinteanu, a fost un aprig apărător al acelora cari sunt asupriți de mai mari lor și de însăși vitrega natură.

Orice idee nouă, care tindea să îndrepte raporturile dintre oameni, găsea în acest iscusit gazetar un însuflețit luptător. Așa se explică cum Ion Mehedinteanu, abea sosit la Arad, a pătruns în rândurile noastre, ne-a devenit prieten și prețios colaborator la ziarul nostru „ROMÂNUL” și s'a făcut ostaș al cauzelor pentru care luptăm noi.

Când unele din insemnările „omului” vor fi cunoscute de cetitorii acestui ziar, la care a colaborat multă vreme, Ion Mehedinteanu își doarme somnul de veci în pământul Ardealului pe care l-a iubit și pe care l-a vrut românesc.

Ziaristica românească a pierdut în Ion Mehedinteanu un talentat și vioi gazetar, iar noi cei de la ROMÂNUL ne vedem părăsiți de un sincer și însuflețit tovarăș de muncă și pierdem întrânsul un neprețuit animator pe care nu-l vom uita niciodată.

Să-i fie țărâna ușoară!

I. Ardelean.

Moartea regretatului nostru redactor Ion Mehedinteanu s'a produs în noaptea de 14 Decembrie ac. la spitalul județean, unde a fost transportat în seara acelei zile, în urma marilor dureri cari li revenă rapid și de care suferia de un timp mai îndelungat. Suferind de un grav reumatism și pentru căutarea sănătății sale, redactorul nostru a fost nevoit ca în vara acestui an să-și vadă de sănătate la diferitele băi din țară și la clinicile universitare din București și Cluj. Tratamentul medical, cum s'a dovedit, a avut numai un efect provizoriu, căci sfârșitul tragic n'a întârziat.

Moartea atât de rapidă a produs o consternare generală între prietenii și

cunoscuții săi. Autoritățile locale, apreciind greutatea momentului, situația grea materială a familiei și cunoscând meritele netăgăduite ale tinărului publicist și redactor al nostru, au grăbit, — atât Dl. Prefect de județ dr. Iustin Marșieu cât și Dl. primar dr. Luțai, — să acorde din fondurile disponibile, în acest scop, suma de 13 mii Lei. Servescă această afirmațiune spre combaterea versiunilor tendențioase colportate de unii oameni fără răspundere despre atitudinea autorităților noastre la moartea redactorului nostru fiind noi mai în măsură și în primul rând să arătăm adevărul! La sarcinile cheltuelilor de înmormântare a mai contribuit și Sindicatul ziaristilor din Ardeal cu suma de 3000. — Lei.

Inmormântarea a avut loc la 17 Dec. ac. la cimitirul „Eternitatea” din Arad într'o atmosferă de unanimă durere. Serviciul funerar a fost oficiat de trei preoți, la capela spitalului județean, la orele 3 p. m. în prezența reprezentanților oficialităților, ai presei locale și din țară și a numeroșilor prieteni și cunoscuți.

Printre cei prezenți remarcăm pe dl. dr. Iustin Marșieu prefect de județ, pe Dl. consilier cultural Constantin Popa în numele Dlui primar dr. Luțai și pe Dl. Ascaniu Crișan directorul liceului de băieți din localitate. S'au rostit și o serie de cuvântări funerare. În cuvântările ținute, oratorii, au evidențiat frumoasele calități, îndeosebi cinstea defunctului publicist și activitatea sa merituoasă desvoltată cu atâta pricepere și istețime în coloanele marelor ziare din Capitală și din Arad, la care a colaborat și al căror redactor a fost. Au vorbit: Dl. N. Bănculescu din Timișoara din partea ziarelor Dimineața și Adevărul din Capitală, dl. Dalea I. din Cluj din partea Sindicatului Ziaristilor profesioniști din Ardeal, dl. P. Puticiu din partea ziarului „Românul”, dl. profesor Găvănescu Ed. din partea profesorilor din Arad și a ziarului Curentul, și dl. A. Negură Popescu în numele tuturor Ziarelor locale. Din partea primăriei, la care a fost funcționar defunctul, a vorbit Dl. Consilier Popa.

Coroane au depus: familia Dlui prefect Dr. Iustin Marșieu, județul și primăria orașului Arad, Sindicatul presei din Transilvania. Ziarele Dimineața și Adevărul, ziarul „Românul”, Uniunea funcționarilor cfr. din Arad și gazetarii localnici.

Carul mortuar a fost petrecut până la cimitir de întreaga asistență și de toți prietenii. La înmormântare au participat din partea familiei: frații, sora și un nepot al defunctului. Transmitem pe aceasta cale îndureratei mame a defunctului și întregii familii adânc simțitele noastre condoleanțe. Red.

Deces. La 11 cor a decedat dl. Alexiu Popovici venerabilul preot ort. român din Arad la vârsta de 73 ani. Preotul Popovici a servit biserica mai bine de 47 ani fiind hirotonit la anul 1882. A fost un prețios și foarte iubit sprijinitor al generațiilor tinere din Bichiș (Ungaria) unde a slujit până la întregirea României, când a venit și s'a stabilit la Arad. Moartea bătrânului preot a stârnit o durere unanimă. Rămășițele pământești au fost inhumate în cimitirul „Eternitatea” din Arad. Transmitem celor indoliați sincere condoleanțe.

Adunarea partidului național-țărănesc la Nădlac

Alegerea noului comitet.

În ziua de 12 a lunei crt. a avut loc în frunțașă comună Nădlac reorganizarea secției locale a partidului național-țărănesc. În urma retragerii dela demnitatea de președinte și din organizația locală a dlui dr. Ivan Băneșiu retragere care are drept mobil nemulțumiri de ordin personal, organizația județeană a dispus noi alegeri, cari au avut loc în prezența delegaților dr. Emil Veliciu, senator și a profesorului Ardelean din Arad.

Sala clubului național-țărănesc era ticsită de membrii partidului veniți să-și aleagă un nou președinte și un nou comitet de conducere. Slovaci și Români deopotrivă s'au adunat să asculte cuvântarea dlui senator Veliciu și să porceadă la alegere.

S'a ales mai înainte următorul comitet: Președinte în persoana părintelui Arcadie Crâșnic, v. preș. dnii Ioan Stroia și preotul Ivan Buina, secretar gen. Isaia Valentir, sec. de șed. d. Peter Pavel Doval, Cassieri dnii Jacob Ioan și Stefan Garai. S'a mai

ales și un comitet de 20 membrii.

După alegerea d. senator Veliciu a ținut o cuvântare făcând o succintă dare de seamă asupra activității de un an a guvernului național-țărănesc. Cuvântarea dsale a fost ascultată cu multă atențiune, iar infăptuirile guvernului arătate de dsă au fost subleolate de aprobările ascultătorilor.

După d. senator Veliciu a vorbit d. d. prof. Ardelean, care a făcut un paralel plastic între situația țării românești de acum un an și cea prezentă, a indemnând la bunăînțelegere pe cetățenii slovaci și români ai comunei Nădlac, cari au dus greutatea vremurilor trecute împreună și cari astăzi deasemenea trebuie să ducă grelele zilelor ce le trăiesc împreună.

Cuvântările au fost încheiate de secretarul gen. Isaia Valentir și președintele nou ales păr. Crâșnic, care a asigurat pe alegătorii săi de o activitate intensă spre binele organizației și a comunei Nădlac.

o—o

La noi se bea prea mult.

Una din cauzele sărăciei noastre este fără îndoială, că la noi se bea prea mult. Românul bea la toate prilejurile, și dacă nu are prilejuri, le caută anume. Pentru aceea i a eșit vorba: Românul de i-se naște un prunc bea de bucurie, de-i moare cineva bea de supărare, de se întâlnește cu un prieten bea, dacă se desparte de el bea iarăși, când vinde calul bea, când cumpără altul iarăși bea. Bea în zi de post că doar beutura nu i „de dulce”, bea la praznic, că doar ce praznic e acela fără pic de udătură. Crușă banul la orice numai pe beutura nu.

Vei găsi în multe sate biserici de lemn, dar cărciuma din piatră făcută. Județului nostru i a eșit vestea că este din județele unde se bea mai mult. Numărul cărciumelor în județul Arad este de 1222, din cari 387 sunt în orașul Arad, iar restul de 835 în județ, așa că pe fiecare 200 locuitori, vine câte o cărciumă. Așadar 200 de beutori și de vin și rachie fac pe un cărciumar să trăiască în huzur, în belsug. Pe când dacă am face împărțirea locuitorilor pe biserică sau școală vom afla că numărul locuitorilor la o biserică ar fi de 30,000; iar la o școală de 40,000 locuitori.

Administrația financiară încasează numai pe brevetele de cărciumă peste 3 milioane lei anual. Și cu toate aceste statul luptă împotriva beuturilor ce conțin alcool, pen ru că statul își dă bine seama că dacă încasează din da rea beuturilor 3 milioane, locuitorii județului nostru consumă beuturi alcoolice de aproape un miliard de lei. Unde am fi noi dacă miliardul acela l am întrebuința pe altceva, decât pe beutura?

Poate am fi mai aproape de țările nordice ale Europei ca Svedia și Norvegia unde nu se bea numai apă naturală, dar unde oamenii sunt mai sănătoși, mai învățați, mai mulțumiți și mai buni ca la noi. Căci doar cele mai multe fapte rele le face omul la beție.

Nu avem o statistică a bolilor ce le

produce folosirea beuturilor alcoolice. dar o anchetă făcută la penitenciar, la temnițele din Arad, a arătat că toți câți sunt deținuți acolo, dar toți, consumă beuturi alcoolice.

In atențiunea dlui Diriginte al poștei.

Incredințați că d. Bulzan, dirigintele poștei din Arad, pe care îl cunoaștem ca pe un funcționar conștiincios, pe dant și cu tragere de inimă către slujbasa, ne va asculta, îl rugăm să binevoiască a cerceta p. care motive scrisorile adresate în ultima lună la Timișoara și Cluj nu au parvenit adresaților. Noi, din parte-ne, precum și cei ce ne au adus la cunoștință acest fapt, am căutat să găsim vina la serviciile poștale din acele orașe, însă ne a convenit să credem că totuși la poșta din Arad este stricat undeva un șurub. Aceasta pentru simlul motiv că, dacă și la Cluj și la Timișoara nu se face serviciu conștiincios, ci, scrisorile sosite se aruncă la coș, după ce ar fi fost despuiate de mărci, am avea de a face cu o defecțuozitate generală a serviciului nostru postal.

D. diriginte Bulzan va ști să găsească defectul și va ști să stârpească răul care, pe semne, încă mai găsește adă post la unele din serviciile publice din țară.

Sfințirea capelei ort. rom. la Aradul nou. Duminică la 22 cor a avut loc la Aradul-nou sfințirea capelei ort. române, în cadru modest dar creștinesc. Au participat toți intelectualii localnici, între cari remarcăm prezența dlor deputat Adam N. adv. Dr. Crișan, dr. Chiriță notar public, și pretor Anghelina. Serviciul religios a fost servit de dnii parohi dr. N. Popovici și dl. Draia din Arad și S. Seculin din Vinga.

o—o

Dl. ministru Madgearu despre inexistența tutelei financiare.

În discursul pe care d. N. Iorga l-a ținut la Camera la 19 cor. cu prilejul discuției generale asupra bugetului general pe anul 1930, s-a ocupat și de rolul d-lui Ch. Rist, consilierul tehnic de pe lângă Banca Națională.

Intrucât d. Iorga a putut lăsa impresia din cele spuse de domnia sa că țara noastră se găsește sub un control financiar. D. V. Madgearu a precizat că d-l Ch. Rist, consilier tehnic pe lângă Banca Națională a României, are atribuții definite, domnia sa reprezentând grupul băncilor de emisiune care garantat împrumutul nostru de stabilizare.

Nu e vorba de nici un control al d-lui Rist asupra bugetului care e făcut de ministrul de finanțe, prezentat parlamentului și votat. Odată votat, se aplică fără tutelă, singura tutelă fiind aceea a ministrului de finanțe care controlează aplicarea lui.

D. V. Madgearu a adus elogii activității d-lui Rist care și-a manifestat dragostea față de țară și voința dela noi și a adăugat, că socotindu-se necesară prezența sa a fost chemat de guvernul actual, nefiind impus de nimeni. E o fericire și un noroc că d. Rist a primit să fie consilierul nostru tehnic pe lângă Banca Națională.

Ministrul de finanțe a încheiat amintind că d. Rist a întocmit până acum patru rapoarte se vede grija d sale de a ridica creditul țării noastre în străinătate.

Aceasta e activitatea depusă de d. Rist.

În urma explicațiilor date de d. Madgearu, d. Iorga a ținut să răspundă pentru a afirma că n'a voit să spună că d. Rist, de care îl leagă o prietenie personală, ar exercita o tutelă asupra țării.

o—o

Mussolini se amestecă în treburile Franței

Ziarul „Liberte“ a publicat un articol al d-lui Musolini, în care dictatorul se ocupă de schimbarea de guvern din Franța. Musolini se întreabă ce fel de schimbare de guvern este acela, când d. Briand a rămas membru în cele trei guverne succesive și când nimic nu s'a schimbat, nici în politica internă și nici în politica externă a Franței.

Tratativele cari au premers formării cabinetului actual, au dat prilej la incidente comice, Italia a asistat la o târguială de portofolii, așa cum se întâmpla de altfel și la Roma înainte de instalarea regimului fascist. Franța întâmpină aceleași dificultăți astăzi la succesiunea diferitelor cabinete cari existau și în Italia

înaintea d: marșul asupra Rome. În asemenea condițiuni nu se va putea realiza nimic serios, cu atât mai mult cu cât nu există nimeni care să-și asume întreaga răspundere.

Articolul compară apoi fascismul italian cu parlamentarismul din Franța și a produs onormă senzație în toate cercurile politice.

Acest articol al d-lui Musolini este socotit ca un amestec al dictatorului italian în chestiunile politice interne franceze. După cum se afirmă din cercuri parlamentare în ședința apropiată se va face o interpelare împotriva articolului d-lui Musolini.

o—o

Un joc de noroc la 100 de metri înălțime

NEW-YORK. — Cetim în ziarul „Dimineață“ că acum câteva zile poliția a procedat în mijlocul unei extraordinare senzații, la arestarea a 18 lucrători metalurgiști, pentru joc de noroc interzis.

Un samsar de bursă din Wallstreet a zărit dela fereastră sa, că, la o sută de metri deasupra pământului, în etajul al 22-lea al sgârie-norului învecinat al „Băncii Manhattan“, mai mulți lucrători ocupați pe o schelă, jucau în zaruri, și — probabil pentru a împiedeca noui pierderi mari la Bursă — a înștiințat imediat poliția, care a sosit în grabă în automobile blindate și a înconjurat uriașa clădire. Trezeci de polițiști au pătruns în linie de asalt peste ei.

Achitați abonamentul la „ROMÂNUL“

Condamnare pentru lese-majestate. Cetitorii „Cronicele parlamentare“ ce apare în Capitală poate își reamintesc de articolul vătămător al redactorului Mircea Dămian la adresa Principelui și Inaltului Regent Nicolae. Suntem informați că autorul articolului și ziaristul Constantinescu fiind trimiși în judecată, au fost condamnați de Tribunalul din Capitală, Mircea Dămian la 4 luni închisoare și 5000 Lei amendă iar Constantinescu la 15 zile închisoare și 1000 amendă. Ambii au făcut apel.

∞

Procesul fașciștilor. Joi, la 19 cor după amiază s'a dat verdictul în procesul complotului fascist judecat de consiliul de război din Brașov în urma casării sentinței de către consiliul superior de revizie.

Locotenent colonel Blezu și locotenent Hanulescu au fost achitați cu unanimitate de voturi: sublocotenentul Georgescu și ceilalți acuzați au fost achitați cu o majoritate de 4 contra 1.

o—o

Pentru cetitorii nostri

Anunțăm pe On. nostri abonați că din cauza scumpetei mari suntem nevoiți ca începând dela 1 Ianuarie 1930 să majorăm costul abonamentului nostru dela Lei 120 la 160 pe an. Dacă considerăm cu câte greutate bănești trebuie să lupte un ziar românesc pentru a putea apare numai odată pe săptămână și dacă considerăm faptul că costul hârtiei, dela pornirea ziarului nostru, adecă dela anul 1926 și până azi s'a urcat cu mai puțin 60%, este evident că costul abonamentului pe 120 Lei pe an nu numai că nu acopere deloc cheltuielile reale dar este o sumă infimă față de costul de care ar trebui să-l cerem.

On. abonați vor aprecia și aceea că ziarul „Românul“ de doi ani n'a majorat abonamentul și că pentru celelalte ziare săptămânale azi se plătește drept abonament suma de 200.— Lei anual. Deci când majorăm abonamentul nostru numai cu 40.— Lei pe an, credem că am fost cu considerare și la greutatea materiale ale cetitorilor nostri și d'aceea nădăduim că, în această chestiune avem asentimentul tuturor.

Abonamentul să plătește anticipativ la administrația ziarului nostru. Prețul unui exemplar se menține la suma de 3 Lei.

Deci abonamentul pe un an este . . . 160 Lei
pe jumătate an 80 „
pe trei luni . 40 „

„ROMÂNUL“.

Nou complot în Spania.

(Dreptatea). Un grup de ofițeri de marină au fost arestați, fiind surprinși pe când țineau o întrunire secretă în sala unui bar. Ei au făcut imediat act de supunere.

Se afirmă că în urma acestui fapt, Curtea supremă de război și marină a sfătuit guvernul să grațieze pe ofițerii arestați

Liberalii și agricultura

(Dreptatea) Vorbind de „soluțiile în chestia rurală“, „Viitorul“ ridică în slavă „partea efectivă ce a luat-o partidul liberal în lupta de ridi are economică a țărănimii prin Bănci, Cooperative, etc.

Ce au făcut băncile liberale pentru țărânie?

Cele câteva zeci de miliarde datorie ale sătenilor, cu dobânzi de camătă — care nu numai că înghit tot câștigul agriculturii, dar o și degradează — sint cea mai bună dovadă de felul cum au lucrat liberalii.

Ravagiile cametei la noi au ajuns să egaleze ravagiile din timpul Grecilor și al Romanilor.

Iar liberalii au îndăzneala să se laude cu această operă de brigandaj bancar.

Cit privește legile agrare ale național-țărăniștilor, oficiul liberal afirmă că ele sint făcute în detrimentul tocmai al țărănilor.

„Acum în urmă, — spune Viitorul“ — acest guvern a alcătuit reforma Băncii Agricole, care va da puțința capitaliștilor străini să intre în stăpânirea pământurilor țărănești“.

Liberalii au ruinat agricultura, iar când național-țărăniștii caută să repare trecutul și să treacă la o operă de investițiuni — „Viitorul“ și L'Independance Roumaine“ dau alarma: țara e'n primejdie!

Iar primejdia vine bine-înțeles din partea străinilor care, cooperând la înființarea Creditului Agricol, vor să pună mâna pe pământurile țărăniști l...

Parcă-i vedem pe marii financiari străini, venind aici cu desagați plini de aur, trecând din sat în sat, cumpărând terenuri și pornind la coasă pe câmp...

Numai imaginația în descompunere a-dlui Vintilă Brătianu poate construi un astfel de tablou abracadabrant.

**INSTITUT DE ARTE GRAFICE
ARAD, BUL. REGINA MARIA No. 12.**

Fiind asortată cu cel mai bogat material pentru lucrări de artă tipografică și fiind instalată cu mașinile cele mai moderne, execută

TOT FELUL DE TIPĂRITURI

ca circulare, memorande, menuuri, vignetle, plicuri și hârtie de scrisori cu firmă, placate, anunțuri funebre, programe, cărți de vizită, bilete de logodnă și de cununie, invitații la petreceri, note muzicale, precum și tipărituri pentru bănci, ca: liste de escompt, obligațiuni, registre, etc. — Opuri și broșuri, bilanțuri, foi periodice, reviste, preț-curenturi, etc. etc. în stilul cel mai artistic și pe lângă prețurile cele mai convenabile. Lucrări în culori.

Capitalismul străin își plasează aici banii pe termen lung și cu procent redus (nu ca fi nancierul liberal care acordă credit scump și pe termen scurt, cu un adaos de presiune politică) — țărani urmând subregimul „instrăinării“ a plăți doar gulat ratele modeste.

Dar acuzațiile liberale pot convinge numai pe copii, și copiii nu se ocupă cu politica.

Dea-aceia toată strădania liberalilor este absolut inutilă.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Depână'n ziua de Crăciun.

Dangăte uniforme, rare și solemne de clopot, străbat văzduhul, desmorțind la vieață liniștea nocturnă.

Luna se îndrăpță spre contururile, albastrului a le muntelui dinspre apus. E gingașă rotundă și surăde, vărsând lumină argintie pe intinsul masei albe zăpadă. Pe ceriu scântee vioi stele de blonde-aurii, privesc vesele din lumea lor albastră la marea albă de zăpadă, care în străluciri de briliante, par'că le îngână mereu.

Clipiri mărunte, tăcute, dar pline de viață și lumină se revarsă din Ceriuri pe pământ. Vestesc filozofic și cu solemnitățe ceva nou, un divin eveniment.

Se deșteaptă pământul. Tresăltând, ascultă, privește în jur și incet, începe să-i revină judecata. A înțeles și a invins vieața morții.

Și sunetele sonore de clopot răscoală mereu tăcerea.

Prin zăpada neantinsă, pe părțile merg la Biserica credincioșii în șir, bătrâni, femei, bărbați și copii, se duc inviorați de aerul curat de dimineață și pătrunși de evlavie își fac mereu cruce, măresc pe Dumnezeu.

Slăviri de mărire se'nalță spre Ceriuri.

Stranele cântă irmoase și psaltiri.
„Cristos se naște, măriți-L...”

M. C.

Guvernul pentru învățători. În ședința subcomisiei bugetare ținută de curând la Min. Instr. publice, fiind de față d. ministrii Costăchescu și Madgearu, s'a hotărât a se destina 50 milioane lei pentru îmbunătățirea salariilor învățătorilor provizori.

Citiți și răspândiți „Românul“

Redacția ziarului „Românul“ anunță cu profundă durere moartea merituosului său redactor

Ion Mehedințeanu

originar din Craiova

incetat din vieața la vârsta de 32 ani, după o îndelungată și grea suferință.

Rămășițele pământești au fost inmormântate în ziua de 17 Decembrie a. c. în cimitirul „Eternitatea“ din Arad.

Răspunsul Inaltei Regențe la adresa Senatului.

La adresa de răspuns la Mesaj, prezentată Vineri de comisiunea Camerii, Inalta Regență a răspuns următoarele:

Domnule Președinte, Domnilor Senatori, Proiectele de legi ce veți avea să examinați în această sesiune, pentru îndeplinirea reformelor anunțate prin Mesaj, interesează în cel mai înalt grad atât viața morală, cât și cea materială a țării și constatăm cu satisfacțiune că Senatul împărtășește vederile guvernului în ce privește necesitatea și principiile acelor reforme.

Domnule Președinte, Domnilor Senatori, Proiectele de legi privitoare la armată având de scop să întărească apărarea națională, vor spori sentimentul general de siguranță care este cel mai puternic imbold la muncă pașnică și rodnică.

Cele menite să asigure o mai bună distribuire a justiției și o ocrotire cât mai eficace a drepturilor și a intereselor individuale, vor întări ideea de legalitate iar legile învățământului superior universitar, tehnic și artistic, dezvoltând înalta cultură, vor

da țării elita intelectuală de care are nevoie și specialiști destoinici în toate ramurile de activitate.

Dar nu mai puțin vor trebui să atragă deosebită dvs. atențiune proiectele de legi cu caracter economic menite să sporească producțiunea națională și să desvolte bunul trai material. Printre aceasta, în primul rând stau cele relative la agricultură Vin apoi cele ce privesc dezvoltarea industrială a țării. În fine cele menite să asigure concurența între capital și muncă. Toate aceste elemente ale bogăției naționale sunt solidare între ele și măsurile legislative ce veți vota vor trebui să ție seamă de interesele și de nevoile tuturor pentru ea armonizându-le să contribuie a da o impulsione puternică dezvoltării prosperității generale.

Domnule Președinte, Domnilor Senatori, Mulțumind Senatului pentru sentimentele de devotament și dragoste pentru Tron și Dinastie, îi urăm să îndeplinească cu succes opera legislativă ce-i stă înainte, spre binele Patriei.

O-O

Focul dela Moreni. La sonda din Moreni se continuă cu preparativele pt. incercarea de stângere a focului, pe la suprafață.

Incercarea se face chiar de Soc. Româno-Americană cu un aparat special care se lucrează în atelierile sale Concomitent cu incercarea ce se face la suprafață, se continuă cu săparea tunelului No. 3.

Săparea se face cu mari greutate și mai ales cu precauțiuni mari. Gazele răbufnesc mereu și a fost nevoie să se instaleze patru ventilaatoare puternice care curăță tunelul zi și noapte.

Pe măsură ce se sapă, se betonează, astfel că acum tot tunelul este betonat.

Frigul din ultimele zile a strâns sute de lucrători someuri în jurul sondei a cărei căldură e o adevărată binefacere.

Ministerul Instrucțiunii aduce la cunoștința celor interesați, că partea primă a examenelor particulare de grad secundar, începe la 25 Ianuarie, în loc de 10 Ianuarie.

Muncitorești Sâmbătă 21 cor. Tratatulele de conciliere între reprezentanții societăților miniere și delegații lucrătorilor minieri au continuat și în tot cursul zilei la ministerul nunciilor, sub conducerea d-lui M. Georgian, inspector general al muncii, asistat de d. Târnoveanu, inspectorul regiunii Arad.

Tratatulele continuă într'o atmosferă împăciuitoare între părți și se crede că astăzi ele vor fi terminate.

Directorat administrativ la Arad? Din sursă neconfirmată aflăm că s'ar intențina unele intervențiuni la Ministerul Internelor pentru a se fixa locul de reședință al Directorului ministerial administrativ la Arad și nu la Timișoara. Știrea o dăm cu rezerve.

Presă germană și guvernarea d-lui Maniu „Berliner Tageblatt“ publică un lung articol stabilind bilanțul unui an de guvernare al d-lui Maniu. Ziarul citat arată opera constructivă și fecundă a acestei guvernări, insistând asupra stabilizării valutei, legislației economice și asanării finanțelor operă realizată chiar cu sacrificiul unei părți a popularității sale. Ziarul urează continuarea acestei opere productive, arătând însă, pentru viitor, că totul depinde de unitatea și armonia din sânul guvernului și partidului.

∞

Știri diferite

Cu ocazia Crăciunului ziarul nostru se vinde cu prețul dublu de 6 Lei, fiind ziarul compus din două numere.

Adm.

Incunoștințăm pe On. noștri abonați că începând dela 1 Ianuarie 1930 costul abonamentului ziarului nostru este de Lei 160 pe an. Lei 80 pe jumătate an și Lei 40 pe trei luni. Abonamentul să plătește anticipativ la administrația ziarului. Prețul de 3 Lei al unui exemplar se menține.

ADMINISTRAȚIA

Dl. Ștefan Cicio Pop președintele organizației național-țărăniște din județul nostru va veni la Arad în ziua de 27 Dec. ac. pentru a prezida în ședința din 28 cor. a Comitetului partidului, convocat pentru candidarea membrilor în Consiliul județean în vederea alegerilor comunale și județene după noua lege administrativă.

Dl. Dr. Iustin Marșieu prefectul județului Arad a plecat de sărbători la Viena. Dsa se va întoarce în țară numai la 2 Ianuarie ac.

Eșuarea congresului lupistilor la Arad la 22 Dec. ac. ar fi fost să se țină congresul lupistilor la Arad Deși s'a desfășurat o largă propagandă printre țărănișe, la ședința n'au luat parte decât prea mult e dacă am zice 100 inși. Dl N. Lupu, fii d'incun și înțat în prealbil că nu s'a adunat popor suficient pentru a se ținea congresul s'a întors din drum la București. În acest mod s'a evidențiat „marea popularitate“ a a-a zisului „adevărat partid țărănesc.“

Papa a părăsit pentru prima oară Vaticanul. Se anunță din Roma, că la 2 Dec. ac. dimineață, la ora 7 fără un sfert, papa Pius XI, a plecat dela Vatican cu automobilul la biserica dela Lateran, unde a celebrat o slujbă, cu prilejul celui de a cincezecea aniversare a hirotonisirii sale Depășarea s'a făcut în cel mai strict secret, fără ca cineva să fi fost înștiințat de această intenție a Inaltului Pontif.

Papa a luat apoi posesiunea bisericii Lateran, primind cheile.

Dupa Te-deum s'a înapoiat incognito la Vatican, la ora 9 și jumătate.

De abia atunci s'a răspândit știrea în oras, provocând o profundă emoție.

Cinema Grădiște.

25 Dec.

Sport în pijama

26 Dec.

Drumul morții

CINEMA GAI

25 Decembrie

Tragedia omului

26 Decembrie

Sport în pijama

Tribuna liberă

Pentru cele publicate aici, redacția nu răspunde.

Anarchia în biserică și administrarea averii bisericesti

Seitin, la 4 Dec. 1929.

Spre atențiunea Prea Sfinției Sale Domn Episcop de Arad.

În comuna noastră Seitin jud. Arad din grația D lui Dimitrie Roșcău preot, în calitate de președinte al Consiliului Parohial, se tolerează anomalii în de trimentul comunei bisericesti gr. ort. române. De cca una lună de zile Văd, Dimitrie Drăgan, în mod samavolnic, și-a mutat tabela de proprietar pe scaunul de înaintea ei, mutând totodată și tabela fostei proprietară a acestui scaun cu un scaun dinainte.

De luni de zile stau scaune nevândute.

Averea bisericii esarândată stă neverificată.

Banii dela esarândători neincasați din cauza neverificării.

La aceste toate, mai mulți membri din consiliul parohial în număr corăspunzător, au sesizat pe D I președinte, care nici acum după 3 săptămâni nu a reagat.

Rugăm forurile competente a face ordine.

Arcadie Tornean
Primarul Comunei

Dr. Ioan Săbău

Specialist în boli și operațiuni de nas, gât și urechi, fost asistent la clinică, consultă în Bulevardul Carol 32, dela 10 11^{1/2} și 3 5.

Escursiunile

cu automobilul sunt minunate. Dar val, une-ori survine câte o pană.

Vremea frece repede, cefind:

EMIL MAIDT

Modă de domni, pălării și albituri de bărbați în mare
:: asortiment. ::

Prețuri reduse!

ARAD,
Bulev Regina Maria No. 18.

Vitrina Literară.**Revistă literară la Arad**

Mare ne a fost surprinderea primind la redacție Nr. 1. al unei reviste literare intitulată „Ex libris român”. Necesitatea unei asemenea reviste s'a resimțit și se resimte și astăzi la Arad. Lipsind inițiativa și sprijinul cetitorilor orice încercare până acum de a întemeia o revistă literară a rămas fără rezultat. De acera, revista „Ex libris român” ce a apărut în orașul nostru la 7 Decembrie ac. ne pare o prea mare cutezanță, între actualele împrejurări.

Răsfoind paginile revistei am găsit un material bine întocmit și impecabil aranjat. Cefind articolele am simțit ten dința de răspândire a cărții românești și de incurajare a lecturii literare, prin semnarea apariției cărților noi și arătarea valorii literare a cuprinsului lor. Meritul inițiativei îl are d. G. Avramovici, directorul acestei reviste, care a remarcat că singurul scop este numai răspândirea cărții și că în marginele posibile se va năzui, revistei să dea și un cuprins literar, publicând fragmente din literatura modernă.

Satisfăcuți constatăm că această revistă umple un gol în viața noastră intelectuală dela frontiera de Vest și din acest punct de vedere o găsim ca foarte bine venită.

Petronius

Citiți și răspândiți „Românul”**OTTO HOFFMANN**

Mare magazin de coloniale
Arad, Piața Avram Iancu No. 20.
Telefon No 598.

Oferă articole de conserve, Flora și Stirbey.
Vinuri, Șampanie, Băuturi,
Marca cea mai veritabilă.
Bonboane, Ciocolată, Brânzături
și toate articolele de delicatose.
Cafea prăjită zilnic proaspătă.

Albert Szabó

Arad,
Bulevardul Regina Maria No. 20.

Mare magazin de sticlărie și porțelan
En gros et en detail.

**Parfumeria
»Ca înger«**

Oferă delicioasele sale parfumuri și articole de toaletă și urează onor. clientele sărbători vasele și fericite.

Arad,
Bulev. Reg. Maria 14.

Atențiune!

Cele mai eftine haine pentru iarnă se pot comanda la croitorul
Motorca Pavel
Comuna Caporal Alexa.

La „Lăptăria Agricultorilor”

Arad, Str. A. Mureșianu 7-9.
să poate căpăta Unt de calitea I.
Lei 160.— kgl. Cascaval Te-
leider 60.— Lei. La comercianți
prețuri favorabile.

Mașini de fotografiat

Veigländer, Zeiss Rodenstock tip. 1930.
Toate uneltele de fotografie. Fotogra-
filor profesioniști reduceri de preț.
Cereți prospectul gratuit.

„Opticum” Ștefan Kun
prăvănic de specialitate în fotografie și optică
Arad, Bulev. Reg. Maria 18.

Nr. 1592/1929.

Primăria comunei Satul nou.
Publicațiune.

Primăria comunei Satul Nou publică licitațiune pentru darea în arendă a vamei de piață săptămânală pe anul 1930 pe ziua de 20 Ianuarie 1930 orele 10 a. m.

Licitațiunea se va ține la primăria comunală Satul Nou în conformitate cu art. 72—83 din Legea Contab. Publice.

Satul Nou, la 28 Noembrie 1929.
Primăria.

Nr. 1966/929.

Primăria comunei Pauliș.

Publicațiune.

Rămânând fără rezultat și licitațiunea din 12 Decembrie 1929, referitoare la esarendarea pivniței comunale, primăria comunală publică o a treia licitațiune pe ziua de 11 Ianuarie 1930 ora 11.

Licitațiunea se va ținea în conformitate cu art. 72—83 din legea contabilități publice.

Pauliș, la 15 Decembrie 1929.

Primăria.

Camera de Comerți și de Industrie aduce la cunoștința celor interesați, că Camera de Comerț Germano-Română din Berlin W. 8 Behrenstrasse 45 stă la dispoziție pentru orice fel de informații cu privire la relațiile economice între România și Germania.

Abonații ziarului nostru sunt cu stăruință rugați a plăti abonamentul. Costul abonamentului se va trimite pe adresa administrației ziarului.

Redactor responsabil:
L. ARDELEAN

Mare asortiment în pneumatice vechi și impermeabile alese special pentru fabricarea încălțămintelor

Societatea Comercială de Cauciuc

Strada Eduard Vaillant
Le Bourget (Franța)
Telegrame: Scarp-le Bourget
Telefon: Nord 86-77.

Curs seral de limba franceză

La școala superioară de comerț se va deschide un curs seral de limba franceză sub conducerea profesorului dela acea școală. Curs separat pentru cei înaintași. Taxa lunară cu 2 ore săptămânal Lei 200.— dacă se vor prezenta cel puțin 20 persoane pt. fiecare curs progresiști și începători.

Citiți „Românul”

Mare târg de Crăciun! Prețuri foarte scăzute! Convingeți-Va singur, în propriul vostru interes că nimeni nu-mi poate face concurență Firma.

IULIU PLESZ

Arad, în magazinul Central.

de haine și paltoane de dame din fața ușii din dos a Teatrului. Uriaș asortiment de blănuri pentru dame și paltoane de iarnă. Până la Crăciun se vând cu toate prețurile acceptabile.

Nr. 3654/1929.

Apel publicului românesc.

Iarăş se apropie Crăciunul și omenirea belnăvă din zilele noastre, iarăş, va căuta să serbătorească sosirea pe pământ a Aceluia, care a fost chintesenta de bunătate, de bună-înțelegere, de împăciuire pe lume.

Pentru 2—3 zile vor fi pline bisericile, în toate țările și credincioșii vor ridica rugăciuni lui Dumnezeu. Se vor răsândi oamenii, în câteva clipe de reculegere, pentru ce ne aflăm în starea îngrijitoare de astăzi? Se vor întreba ei, în fața staulului dela Betlehem, dacă există medicină sufletească pentru boala de acum?

Dacă vor medita mai adânc credincioșii — vor găsi, de sigur, că și literatură contribuie, în mare parte, ca atmosfera să se pestilențeze.

Într-o societate omenească ce se respectă își taie cărare și sunt aplaudate lucrările literare, cari întremază sufletul și nu acelea, cari îi întărită și mai mult și îi iau orice ideale. Cărți bune ne trebuie cărți tonice, cari să colinde din mână în mână, pentru că să fim vrednici de colindele strămoșești din serbătorile Crăciunului.

Apelul nostru nu poate fi altul, nici în anul acesta, decât: *promovați răspândirea cărții bune în cercuri cât mai largi.*

Știm că cei ce iubesc primesc daruri reciproc, dulcetrii, bijuterii, blănuri, mobile și multe altele. Ce daruri pot să fie mai potrivite pentru aceste zile mari decât cartea?

Cartea poate deschide larg porțile spre gânduri frumoase, caritabile, noble. Cartea scriasă cu sfințenia responsabilității sociale, cartea deșteptătoare în ceasul al 11 lea din toropeala punită, cartea care — de sigur — nu te face bun sau rău, dar care contribuie să fii mai bun sau mai rău (după spusa lui Jean Paul).

De aceea rugarea societății noastre culturale este aceasta: cumpărați celor la cari țineți și câte o carte întremătoare și o așteptați dacă aveți pom de Crăciun, sub pomul de Crăciun, nu-l așteptați, pe noptiera persoanei la care țineți. Oăndurile rele să dispară, în urma cărților, cari știu să dea directivă sănătoasă.

Slavă Domnului! Mai avem și scriitori, cari ne fac cinste, scriitori, ce n'au pângărit altarul literaturii adevărate! Scriem rândurile de față în anul când unul din cel mai iubiți scriitori, dl. Mihai Sadoveanu, a împlinit de 50 de ani și ne a dăruit alte volume de întremare sufletească!

„Astra culturală”.

OO OOO OOO OOO OOO OOO OOO

*Citiți și răspândiți
Românul*

No. 1166/1929.

Primăria comunei Mândruloc.

Publicațiune.

Pe ziua de 21 Ianuarie 1930 publicăm licitațiune cu oferte închise după cum urmează:

I.
La orele 8 pentru furnizarea gazului lampant pentru iluminatul localurilor dela Primăria comunei.

II.
La orele 8 și jum. pentru furnizarea oleului și a materialului necesar la întreținerea în bună stare de funcționare a podurilor plutitoare și a luntrițelor.

III.
La orele 9 pentru furnizarea rechizitelor de scris, imprimare, registre, compactarea cărților de legi și regulamente.

IV.
La orele 9 și jum. pentru furnizarea alor 5 vagoane lemne de foc calitate I. pentru încălzitul localurilor dela Primărie și locuinței notarului.

V.
La orele 10. pentru reparațiunile mărunte ce se vor ivi din caz în caz în 1930 la edificiile Primăriei comunale, la fântânile dela aceste edificii și la acelea aflătoare pe hotarele comunelor Mândruloc—Cicir.

VI.
La orele 10 și jum. pentru furnizarea furagelor și grăunțelor necesare pentru întreținerea reproducătorilor.

VII.
La orele 11 repararea mobilierului și furnizarea celui lipsit din birourile Primăriei, vinderea acelu scos din servicu.

VIII.
La orele 11 și jum. pentru confecționarea uniformei, încălțăminte și a echipamentului guarzilor comunali.

IX.
La orele 12 arendarea pământurilor comunale pe anul agricol 1930—1931.

X.
La orele 14 pentru furnizarea duzilor de ciment și a cimentului lipsit dela renovarea drumurilor comunale, mai departe transportarea nisipului necesar de pe acestea drumuri.

XI.
La orele 14 și jum. pentru vinderea gunoiului produs dela animalele de reproducție pe anul 1929.

XII.
La orele 15 pentru vinderea alor 2 tauri și 2 vieri neapți de reproducție proprietatea comunei Cicir.

Licitațiunile se vor ținea în conformitate cu dispozițiunile L. C. P. La oferte se vor anexa garanța de 5% despre ce va face menționare pe plic. Mândruloc, la 10 Dec. 1929.

Primăria.

No. 1862/1929.

Primăria comuna Sebiș

Publicațiune.

Primăria Comunală Sebiș în ziua de 31 Decembrie ora 9 a. c. în localitatea primăriei va da în arândă pe un an. Incepând dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1930, dreptul de încasarea taxelor de vamă la târguri și piețe săptămânale.

Condițiunile se pot vedea, în orele oficioase, la primărie.

Sebiș, la 2 Decembrie 1929.

Primăria.

No. 1359/929.

Publicațiune.

Primăria comunală Zeriud publică licitațiune pentru furnizarea alor 250 mm. fân 100 mm. ovăs 30 mm. porumb și 300 mm. pate de grâu necesare vitelor de reproducție pe anul 1930 pe ziua de 25 Ianuarie 1930 ora 15.

Ofertele se vor adresa primăriei unde sub oarele oficioase se pot vedea cartetele de sarcini.

Licitația se va ținea în conf. cu art. 94—101 din legea contabilități.

În cazul fără rezultat se va ținea licitație nouă la 8 Februarie 1930 la oarele 15.

Zeriud, la 11 Decembrie 1929.

Primăria.

No. 1253/929.

Primăria comunei Tauț.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința, ca primăria comunei Tauți ține licitațiune publică în ziua de 31 Decembrie 1929 la orele 9 a. m. pentru arândarea căraușiei comunale pe anul 1930.

Licitațiunea se va ținea conf. Art. 70—83 din legea contab. publice.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial sub durata orelor oficioase.

Tauț la 10 Decembrie 1929.

Primăria comuna.

**Achitați abonamentul
la „ROMÂNUL”**

Cinema ELITE

26 Dec. a. c.

Inimi zdrobite

În rolul principal: Anny Ondra

Începutul reprezentației la orele 3, 4^{1/2}, 6, 7^{1/2} și 9.**CINEMA CENTRAL**

Strada Rusu-Sirianu

25-26 Dec. a. c.

Monte Cristo

În rolurile principale: Lil Dagover, Bernhard Gotzke, Jean Angelo

Începutul reprezentației la orele 3, 4^{1/2}, 6, 7^{1/2} și 9.**Cinema ELITE**

din pădurița orașului

25 Decemv. a. c.

Drumul Morții

În rolurile principale: Claire Rommer și Bernhard Goetzke

Începutul reprezentației la orele 3, 4^{1/2}, 6, 7^{1/2} și 9.